

Fiureris nuo 1941 m. gruodžio 19 d. perėmė kariuomenės vadovavimą

Atsišaukimas į kariuomenę

BERLIN. XII.22. Specialus pranešimas: Fiureris perėmė nuo 1941 m. gruodžio 19 d. kariuomenės vadovavimą.

BERLIN. XII. 21. Ryšium su tuo, kad pats Fiureris pasiėmė vadovauti kariuomenei, išleistas toks komunikatas: kai Fiureris 1938 metais vasario 4 d. asmeniškai perėmė visos kariuomenės vadovavimą, tas įvykis dėl susirūpinimo tuomet gresiančiu kariniu susikirtimu už vokiečių tautos laisvę. Valstybės reikalai įsakmiai reikalaujo sujungti visas jėgas vienoje rankose. Tik tokiu būdu galėjo būti pasirodė sėkmingam atsišaukimui pasiekti, nes buvo jau žinoma, kad dar didesniu mastu reikės vesti „totalinį karą“ su tais pačiais vokiečių tautos priešais, kurie jai primetė ir Pasaulinį Karą 1914-18 metais. Be to, čia pasireiškė dar vėliau pašaukimo jautimas ir atsakomybės jausmas. Tas vertė tokį valstybės vyrą, kaip Adolfas Hitleris, pasiryžti atsistoti savo kariuomenės priešakyje. Šio karo eiga su laiku vis daugiau ir daugiau patvirtino tokios pažiūros teisingumą. Tačiau, plačiu mastu tas reikalas pasireiškė tik prasidėjus karo žygiui

Rytuose, toli prašokusiam iki šiol turimą įsivaizdavimą. Karo frontų dydis, operatyvinio karo vadovavimo glaudus susipynimas su politiniais ir karo ūkio tikslais, o taip pat skaitlinė kariuomenės apimtis jos santykyje su kitomis karo jėgų dalimis vertė Fiurerį kiek galima daugiau paveikti pagal savo intenciją karo veiksmus ir kariuomenės apginklavimą ir visus esminius sprendimus šioje srityje pasilaikyti sau. Toliau vykdydamas savo pasiryžimą iš 1938 metų vasario 4 dienos, Fiureris, visiškai vertindamas ikišiolinio kariuomenės vyriausiojo vado generolo feldmaršalo von Brauchitšcho nuopelnus, 1941 metais gruodžio 18 dieną pasiryžo visos kariuomenės vadovavimą pasiimti į savo rankas.

Fiureris, perėmęs vyriausiąją kariuomenės vadovybę į savo rankas, paskelbė tokį pranešimą į kariuomenę: Kariuomenės ir SS ginklo kareiviai, kova už mūsų tautos laisvę, už patikrinimą atei-

tyje josios egzistencijos sąlygų, dėl prašalinimo galimybių, vis naujais pretekstais, tačiau, savo esmėje vis dėl to pačių žydiškai kapitalistiškų interesų, mus kas 20 ar 25 metai įtrauktų į karą, artinasi prie savo aukščiausio ir pakrypimo punkto. Vokietijos Reichui ir Italijai, o taip pat iki šiol su mumis susijungusioms valstybėms teko laimėti pasaulinės galybės — Japonijos asmenyje gauti naują draugą ir kovos bendradarbi. Japonija, kaip ir mes patys, buvo smaugiama tomis pačiomis formomis ir tais pačiais pretekstais. Žaibo greitumu japonams sunaikinus Amerikos karo laivyną Ramiajame vandenyne ir britų karines jėgas Singapūre ir užėmus daug anglų ir amerikiečių atramos punktų rytų Azijoje, dabar karas įeina į naują mums palankią stadiją. Tačiau mes dabar atsistojame prieš pasaulinės reikšmės sprendimus. Armijos Rytuose po to, kai jos pasiekė nepranyktamų ir pasaulio istorijoje dar ne-

matytų laimėjimų prieš pavojingiausia visų laikų priešą, dabar staigios žiemos įtakoje jos turi pereiti iš judėjimo žygių į pozicijų frontą. Jos turi iki pavasario pradžios lygiai tiek pat fanatiškai ir atkakliai išlaikyti ir ginti tai, ką iki šiol jos yra su neišmatuojama didvyriška drąsa ir sunkiomis aukomis iškovojusios. Tuo būdu naujame Rytų fronte neprisina laukti nieko kito, kaip tik to, ką vokiečių kareiviai yra darę prieš 25 metus per keturias rusiškas karo žiemas. Kiekvienas mūsų kareivis turi būti pavyzdžiu mūsų ištikimiesiems sąjungininkams. Be to, tačiau, kaip ir per pėreitas žiemas, bus sudaryti junginiai ir duota naujų ir geresnių ginklų. Fronto vakaruose nuo Kirkeneso iki Ispanijos sienų gynimas bus sustiprintas. Šio fronto susisiekiu organizacijos sunkumai, fronto, kuris šiandien apima visą kontinentą ir siekia šiaurės Afrikos, yra nugalėtini. Ir tai pasiseks. Pasiryšimai tuč tuojau pradėti ofen-

kyvinį mūsų pavasaryje, mūsų — galutinai sunaikinti priešą Rytuose, turi būti neatidėliojant vykdyti. Be to, numatomos ir kitos lemiančios karo priemonės. Šie uždaviniai reikalauja, kad kariuomenė ir tėvynė būtų pasirėngusios intensyviausiam darbui bendram prisidėjimui.

Tačiau, svarbiausias kariuomenės kovos veiksnys yra kariuomenė. Dėl to aš, kaip vyriausiasis vokiečių kariuomenės jėgų vadas, šiomis aplinkybėmis pasiryžau kariuomenės vadovavimą paimiti į savo rankas. Kareiviai, aš jau pažįstu karą iš 1914-18 m. milžiniškų, trukusių keturis metus. mūsų vakaruose. Beveik visus didžiausių mūsų baisumus aš pats pergynėu kaip paprastas kareivis. Aš du kartus buvau sužeistas ir pavaliau man grėsė anankimas. Man dėl to nėra svetima tai, kas jus kanina ir sunkina. Po keturių karo metų aš nei vienos sekundės neabejojau dėl mano tautos prisikėlimo ir savo fanatiška valia, kaip paprastas vokiečių kareivis, pasiryžau po penkiolikos metų darbo visą vokiečių tautą vėl sujungti ir ją išlaisvinti nuo Versalio mirties sprendimo. Mano kareiviai, jūs dėl to supraskite, kad mano širdis visą priklausau jums, kad mano valia ir mano darbas neiškrystamai tarnauja mano ir jūsų tautos didybei, o mano protas ir mano sprendimo jėga tesiekia priešą sunaikinimo, t. y. baigti šį karą pergale. Ką aš tik galiu jums, mano kariuomenės ir SS ginklų kareiviai, aprūpinimui ir vadovavimui padaryti, bus padaryta. Ka jūs man padaryti galite ir darysite, aš žinau: ištikimai ir klusniai sekite iki galutinio Reicho ir tuo načiu mūsų vokiečių tautos išgelbėjimo. O Viešpats Dievas narsiems kareiviams neatsisakys suteikti pergalę.

Maskvos ruože eina didelės kovos

Keli stiprūs priešų puolimai buvo atmušti. Aviacija bombarduoja sovietų fronto užnugarį

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ. XII.20. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Viduriniame Rytų fronto ruože vyksta toliau sunkios kovos. Priešui padaryta naujų didelių nuostolių. Kovos bei smūgių kovos lėktuvų ir naikintuvų junginiai naikino priešų laukų ir baterijų pozicijas ir, numesdami bombas bei apšaudydami lėktuvų ginklais, išsklaidė sovietų kavalerijos ir motorizuotųjų voras. Tolesni sėkmingi puolimai iš oro buvo nukreipti prieš aviacijos bazes ir geležinkelio įrengimus. Barenco jūroje stambaus kalibro bombomis buvo pataikyta į vieną krovininį laivą. Barenco jūroje įvyko naktinis metu jūros kautynės tarp vokiečių ir sovietų laivų naikintojų. Pataikius torpedomis, buvo nuskandintas vienas priešų naikintojas. Kitas priešų naikintojas, pataikius į jį artilerijos sviediniams, buvo apgadintas. Vokiečių naikintojai po sėkmingų kautynių grįžo sveiki į savo bazę.

Kovoje prieš britų tiekimo laivinkystę Atlanto vandenyne povandeniniai laivai nuskandino keturis priešų laivus, bendros 17.000 tonų talpos. Be to, pataikius torpedomis, buvo apgadinti du tanklaiviai ir vienas krovininis laivas. St. George kanale praėjusią naktį ginkluotąją jūros žvalgybą atlikusieji lėktuvai sunaikino iš vienos vilkstinės vieną 8.000 tonų talpų krovinių.

Šiaurės Afrikoje po apsigynimo nuo priešų puolimų vokiečių ir italų kariuomenių daliniai planingai atsipalaidavo nuo priešų. Naktį 19 gruodžio 20 d. labai sėkmingai vokiečių kovos lėktuvai bombardavo karinius įrengimus Tobruko uoste.

IŠ VYRIAUSIOSIOS KARIUOMENĖS BŪSTINĖS. XII. 21. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Mūsų Rytų fronto viduriniame ruože ir toliau tebevyksta su nemažėjančiu kietumu.

Keli stiprūs priešų puolimai buvo atmušti. Vieno korpo ruože per šiuos mūsų buvo sunaikinta 20 sovietų šarvuotųjų. Ir apsupimo fronte prie Leningrado buvo atmušti priešų bandymai prasiliauti, remiami šarvuotųjų, padariusi priešui didelių nuostolių. Čia buvo sunaikinta 19 priešų šarvuotųjų.

Karinė aviacija sėkmingai puolė priešų kariuomenės ir vežimų kolonas, šarvuotųjų telkinius, baterijų postus ir bunkerius. Šiaurės ir suomių ruože buvo sunaikinti

priešų transportai, privežamoji medžiaga, traukiniai ir bėgiai.

Prie Anglijos rytų krantų karinė aviacija per pėreitą naktį bombomis apmėtė vieną didelę įmonę. Skrisdami žvalgyimo tikslu, lėktuvai bombomis suėdino du priešų laivus Anglijos jūros srityje.

Šiaurės Afrikoje mūsų tebevyksta toliau, čia didvyriškai dalyvaujant visokiems sąjungininkų žemės ir oro karo jėgoms.

Puolant vieną britų aerodromą ir vieną vežimų telkinį, vienas vokiečių kovos lėktuvų junginys sunaikino kelis priešų lėktuvus ir daug sunkvežimių.

Nuo 1941 m. gruodžio 13 iki 19 d. d. sovietų karinė aviacija neteko 81 lėktuvo, iš kurių 45 buvo numušti per mūsų oro ir 30 priešlėktuvinės artilerijos, o likusieji buvo sunaikinti žemėje. Per tą patį laiką Rytų fronte savo lėktuvų netekta 18-kos.

BERLIN. XII. 20. Sniego užpūtytoje Rytų fronto vidurinio ruožo žemėje vakar, kaip DNB iš kariuomenės šaltinių patiria, priešas vėl stipriomis jėgomis puolė vokiečių linijas. Įvairiose vietose sovietus pavyko su nuostoliais atremti, o kitur kovos dar tebevyksta. Kaip ir dieną prieš tai, priešas gruodžio 19 d., šalia didelio kiekio kitokios karo medžiagos, neteko vėl keleto tankų. Dvejiose nedidelėse srityse per dvi dienas sunaikintas 21 priešų tankas, čia dar prisidėda 12 užgrobų patrankų, kurios iš mūsų rankas pateko per sėkmingą vienos šarvuotųjų divizionų gynimą, kurio metu teko atkakliai kovoti iš arti. Vieno pulko ruože buvo paimta į nelaisvę 210 rusų ir virš 130 suskaičiuota užmuštų bolševikų. Per tuos smarkius kovos veiksmus ir vokiečių kareivių rankas taip pat pateko lengvų ir sunkių ginklų. Aviacija, nežiūrint blogo oro, stipresniais junginiais prisidėjo prie svarbesnių žemės paviršiaus kovų. Tų puolimų metu viduriniame fronte ruože buvo išsklaidyti trys sovietų kavalerijos vienetai, sunaikinta daug sunkvežimių ir daug jų apgadinta.

BERLIN. XII. 21. DNB prie šios dienos kariuomenės pranešimo papildomai patyrė: Rytų fronto viduriniame ruože, kaip kariuomenės pranešime sakoma,

mūsų tebevyksta nesumažėjusių kietumu. Bolševikai čia bando pasiekti lai-

mėjimo. Nepaisant aštraus žiemos oro

vokiečių kariuomenės junginiai atmuša priešų puolimus.

Karinė aviacija atakingai dalyvavo šiuose mūsųose, bombarduodama kariuomenės kolonas, naikindama sunkvežimus, baterijas ir patrankas ir visų kalibrų bombomis apmėtydama žyguojančias kolonas, pozicijas, vežimų telkinius, baterijas ir patrankas. Ir Maskva vėl buvo puolama. Į aplink Sevastopolį esančius bunkerius, artilerijos postus ir priešlėktuvinės baterijas buvo tiksliai numesta bombų. Šiaurės ruože buvo sunaikinta geležinkelio įrengimų ir vienas transporto traukinys. Kiti du traukiniai buvo sunkiai sužaloti, o bėgiai dešimtyje vietų išdraskyti. Ir Murmano kelyje buvo sunaikinta gar-

vežių, o daug traukinių sužalota ir bėgių išdraskyta. Priešui kels kartus bandžius stipriomis jėgomis ir dalyvaujant šarvuotiesiems prasimušti iš Leningrado, padaryta didelių nuostolių ir jo pastangos nuėjo įnikais. Vokiečių gynėjų prie Leningrado yra tiek stipri ir Sovietų antrosios sostinės apsupimas ir aštrios žiemos oro metu yra tiek glaudus, kad visos bolševikų pastangos prasimušti palieka tuščias.

Vokiečių karinė aviacija pėreitą naktį stipriomis jėgomis puolė kai kurias Anglijos vietas. Pirmiausia ji puolė pramonės sritį ir uostus Yorko grafystėje. Middleboroughas yra svarbiausias šios pramonės srities centras, kuriame yra geležies ir plieno gamyklos su 25 aukštakrosnėmis. Čia yra taip pat didžiausi Anglijoje cheminiai fabri-

Anglai atidavė Penangą be kovos

Hongkonge imami priešų atramos punktai. Japonai išlaipino desantus ir Mindanao saloje

TOKIO. „Tokyo Assahi Šinbun“ praneša, kad vienas neišvardintas karo laivas Honkongo vandenyne iki šiol sunaikino 100 priešų laivų.

Tas pats laikraštis, rašydamas apie Penango paėmimą, sako, kad ten buvusios britų karo jėgos smarkiai traukiasi. Anglams nebuvo nei laiko sunaikinti tarp žemyno ir salos plaukiojančius laivus ir jais galėjo japonai pasinaudoti, visiškai nekludomi. Penango atidavimas be mūšio yra juo nuostabesnis, nes anglai šią salą buvo padarę pirmos klasės atramos punktu ir čia įtaisę stiprias tvir-

toves. Penangas turėjęs didelės reikšmės ir Singapūro gynimui.

TOKIO. „Tokio Niši Niši“ praneša apie sėkmingą japonų išlaipinimą Mindanao saloje. Išlaipinta kariuomenė sunaikino Filipinų salų gynimosi sistemą, kuri dabar sumažina karinę reikšmę kitų nedidelių, tarp Luzono ir Mindanao esančių salų. Mindanao dominavimas stato į tiesioginį pavojų Borneo ir Celebes, ir tuo būdu visą olandų Indijos koloniją.

STOCKHOLMAS. Pagal vieną Reutersio žinią iš Manilos, Jungtinių Valstybių vyriausioji būstinė

Filipinuose neturi jokio ryšio su atramos punktais Davao ir Mindanao sala.

TOKIO. XII. 21. „Tokio Asahi Šinbun“ praneša, kad japonai jau užėmė visą Welleslay provinciją Malajuje.

TOKIO Iš vieno japonų atramos punkto pietų Kinijoje Domei praneša: Japonų kariuomenė ir toliau palažia priešų atsparumą įvairiose Hongkongo salos vietose, o japonų lėktuvai sėkmadienį priešpėit puolė britų kanonierinį laivą Deepwater įlankoje ir jį sunkiai sužalavo. Japonų dalinys vienoje aikštėje Hongkongo miesto rytų pakraštyje britus privertė stoti į kelis mūšius.

TOKIO. Imperatoriaus vyriausiosios būstinės karo laivyno skyrius šiandien pranešė, jog japonų karo laivyno jėgos, glaudžiai bendradarbiaudamos su kariuomenės vienetais, puola stiprintas vietas Hongkonge. „Assahi Šinbun“ praneša, kad Hongkongo paėmimas jau netrukus busias faktas. Laikraštis rašo, kad japonų karo laivai Hongkonga apsupo 900 jūros mylių plotyje. Ir dėl to britų laivai, naikintuvai, minų dėstytojai ir kiti laivai, kurių čia yra apie 100, praktiškai negalės išvengti sunaikinimo ar pagrobimo.

Dr. Goebbels kalba į vokiečių tautą

BERLIN. Reicho ministris Dr. Goebbelsas šeštadienį per radiją pasakė kalbą vokiečių tautai. Kreipdamasis į vokiečių tautą, jis, Fiurerio pavedamas, ragino plačiai aukoti žiemos daiktus vokiečių kareiviams Rytų fronte. Ta rinkliava įvyks nuo gruodžio 27 iki sausio 4 d. Reicho ministris Dr. Goebbelsas rinkliavą apibūdino, kaip vokiečių tautos Kalėdų dovana Rytų fronte kovojantiems kareiviams. Tai būsianti papildoma pagalba. Reicho ministris nurodė, jog tėvynėje esama dar nesuskaitomai daug žiemai reikalin-

gu civiliniams gyventojams daiktų, kurie dabar fronte yra tikrai labiau reikalingi, negu tėvynėje. „Būtų per daug pasakyta — patbrėžė Dr. Goebbelsas — jei ta proga būtų kalbama iš viso apie aukas. Tai, ką tėvynė iki šiol yra pakėlusį per karą, yra tik nepatogumai ir nedideli išsižadėjimai, palyginus su tuo, ką jau daugiau kaip dvejus metus kas dieną ir kas valandą pakelia mūsų frontas. Fronto pasiaukojimo dėka Reichas džiaugiasi užtikrintu gyvenimu“.

SPALVINGIEJI MALAJAI

Dabartinė karo arena Tolimuosiuose Rytuose

Vienas pirmųjų Japonijos žygių, paskelbus JAV ir Anglijai karą, buvo veržimasis į Malajų pusiasalį. Kodėl gi japonai ten pirmiausiai metė savo jėgas? Čia ir norime savo skaitytojams pateikti truputį žinių apie tą ypatingą ir turtingą ir svarbią strateginę vietą.

Malajai arba Malajų pusiasalis yra pietinė dalis tarp Bengalijos ir Siamo ilankų tysančio Malakos pusiasalio, kuris sudaro lyg tolimesnę Indo-Kinijos sąsą. Šiaurėje jis prieina prie Tajio (buv. Siamo) valstybės, o pietuose baigiasi prie anglų vadinamųjų Straits Settlements ir didelės jūrų tvirtovės Singapūro, kuris šiandien yra laikomas anglų priešinimosi Rytų Azijos centru. Singapūras pastaruoju metu britams pasidarė dar svarbesnis, kai jie neteko Hongkongo, žymios jūrų tvirtovės prie Pietų Kinijos krantų.

Visas pusiasalis, įskaitant jo Tajui ir Burmai priklausančias sritis, turi 190.000 kv. km. Didžiausias jo plotis siekia 330 km, o siauriausia tarp dviejų jūrų ilankų vieta — Kraho sąsmauka — teturi vos 42 km. Didžiausia jo dalis yra apaugusi tropikų miškais. Tenai džiunglėse yra dar dramblių ir rinocerų, tigrų, panterų, tapirų, briedžių, daugybė beždžionių, paukščių, roplių ir vabzdžių. Klimatas yra tropiškai karštas ir drėgnas. Per metus ten esti maždaug nuo 160 iki 200 lietingų dienų.

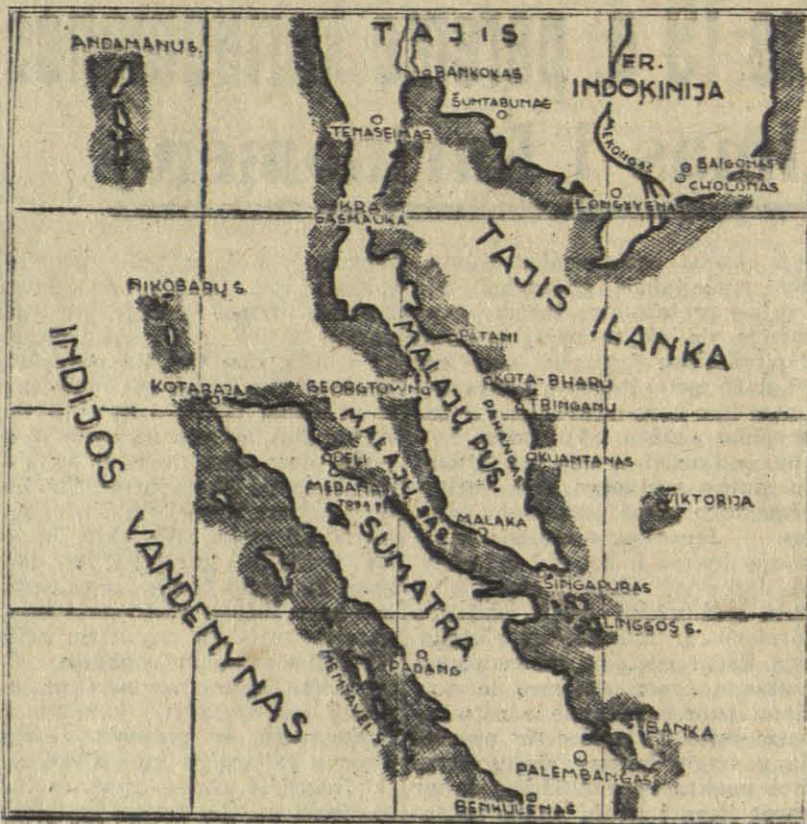
TURTINGA TROPIKŲ ŠALIS

Jūros ir upių krantuose yra malajų gyvenamosios vietos. Krašto viduje dar yra primityvių giminių, senųjų pusiasalio gyventojų likučiai. Pietinei sričiai yra charakteringa gana didelė pietinių indų ir kiniečių imigracija. Tas jų atsikėlimas buvo toks didelis, kad kiniečiai jau sudaro beveik pusę visų Malajų gyventojų. Jie vyrauja pramonėje ir prekyboje. Svarbiausi gyventojų darbo šaltiniai yra plantacijos ir kalnų kasyklos. Žymų vaidmenį krašto gyvenime vaidina ir kaučiukas. Kaučiuko plantacijos net 1924 m. jau užėmė nemažiau kaip pusę milijono ha. Tuo būdu Malajai yra vienas svarbiausių kaučiuko gamintojų pasauly, kartais net jie užimdavo monopolinę padėtį. Taip pat juose yra svarbios ir kokoso augalų plantacijos, kurios užima apie 180.000 ha. Jei prie to dar pridėti gana gausias cino kasyklas, tai galima lengvai suprasti, kaip šis kraštas yra svarbus Londono biznieriams.

Taigi, nieko negali stebinti, kad Anglija visomis priemonėmis stengėsi užtikrinti šio turtingo krašto politinį ir militarinį saugumą. O be to šis kraštas svarbus savo strategine padėtimi. Tas anglų susirūpinimas jau pradėjo reikštis pačio XIX amž. pradžioje, Tuometinis iš olandų pavertęs prie Sumatos salos esančios Benkoelen salos gubernatoriaus Thomas Stamford Raffles gerai suprato kokią reikšmę turi nedidelė 562 kv. km. pačiame Malajų pusiasalio pietiniame smaigaly esanti sala. Jo iniciatyva 1819 m. anglai ją užėmė. Netrukus tenai, kur pirmiau tebuvo tik skurdus žvejų kaimas, išaugo miestas, kuris gavo sanskritišką vardą: „Singapūra“ — „Liūtų miestas“. Šiandien tas miestas yra virtęs triukšmingu, moderniu didmiesčiu, labai dideliu postu, stipriai įtvirtintu apsupta pirmos eilės jūrų tvirtovė, virš kurios plevėsuoja anglų Union Jack.

DEVYNIOS „MALAJŲ VALSTYBĖS“

Netrukus po to britai, norėdami apsaugoti šį savo laivininkystei svarbų punktą — Singapūrą, pradėjo skverbtis toliau, jie persikėlė į patį Malajų pusiasalį. Vadinamieji „Straits settlements“ (pačių būtu apgyventos kolonijos prie Malakos sąsiaurio) atsirado 1824 m. O visą tą sritį su Singapūru, Penangu ir keletu kitų salų iki 1863 m. valdė Britų Rytų Indijos bendrovė, o po to ji buvo padaryta imperatorine užėjimo. Tuo tarpu britai skverbėsi vis toliau šiaurė, kol jie pasiekė Tajio sieną. Ir viena po kitos paskiras savarakiškas Malajų valstybėles jie ėmė savo valdžion. Šiandien ten formalistinė anglų valstybinė

džiū ir gyventojų gausumu jos yra labai įvairios. Didžiausia jų yra Perahas su 20.395 kv. km ir 600.000 gyventojų, o jos sostinė Taipingas. Po jos eina Johore su maždaug tokiu pat gyventojų skaičiumi kaip ir Perahas, o ploto turi 19.885 kv. km. Johore sostinė yra Bharu. Mažiausia tų valstybių yra Perlis su 818 kv. km ir apie 40.000 gyventojų. Jos sostinė yra Kargaras. Iš viso anglų valdžioje esančios Malajų valstybėles turi apie 60.000 kv. km su maždaug arti 2 milijonų gyventojų.

Visoj šioj srity anglų isivirtinimas ir jos išplėtimas per 120 metų, aišku, nepraėjo be įprastų žiaurumų ir represijų. Net dar 1909 m. anglai privertė Tajia pripažinti jų valdžią Perlyje, Kodahe, Kelantane ir Treggane.

SINGAPŪRAS

Straits Settlements gubernatoriaus rezidencija, kurio žinioj yra ir Malajų valstybėles, yra Singapūre. Tas miestas yra nutęsęs visą dešimtį kilometrų pietiniam salos krante. Jis turi apie pusę milijono gyventojų. Europiečių kvartalai yra abiejose Singapūro upės pusėse Cannsigo forto papėdėje. Trys ketvirtadaliai visų miesto gyventojų yra kiniečiai. Jie gyvena pietinėj miesto daly — kiniečių mieste. Šiaurinėj miesto daly yra malajų kvartalai. Gausios bažnyčios ir mečetės, taip pat ir kiniečių šventyklos dominuoja miesto vaizdą. Singapūre yra išaugusi nemaža pramonė. Vyrauja konservų, kaučiuko ir odos fabrikai.

Tačiau visa tai dominuoja milžiniškas uostas ir jo įrengimai. Į rytus nuo kiniečių miesto esanti se-

na krantinė jau senokai nepajėgė patenkinti pareikalavimo. Todėl šiandien pietų vakariniam miesto krašte ištiso modernūs uosto įrengimai, prie kurių yra ir stipriai įtvirtintas karo uostas. Tame uoste gali rasti vietos ir didžiausias laivynas. Jame yra milžiniški dokai ir didžiausiems kovos laivams ir požeminiai kuro sandėliai, kurių tiekimo vamzdžiai prieina prie pat karo uosto krantinės. Ten taip pat yra ir karo laivų statykla. Pakrančių gynimas ir apsauga nuo oro puolimų yra moderniai įrengta. Anglija į juos įdėjo didelius savo kapitalus.

Tokia dominuojanti Singapūro padėtis jau ir normaliais laikais ji padarė pirmo rango centriniu punktu. Per jį eina ir svarbiausios laivininkystės linijos iš Europos į Rytų Aziją ir Australiją. Čia taip pat pasibaigia ir iš Tolimosios Indijos per visa Malajų pusiasalį atvestas geležinkelis. Singapūras yra svarbus ir kaip orinio susisiekimo mazgas tarp Europos — Britų Indijos — Olandų Indijos.

H. St.

Edenas Maskvoje?

AMSTERDAMAS. Remiantis viena Columbijos radijo (Broadcasting System) paskelbta žinia, Anglijos užsienio reikalų ministeris Edenas dabar esąs Maskvoje, kur vedas karinius pasitarimus. Ta žinia iki šiol dar nepatvirtinta.

TOKIO. Informacijų biuro atstovas ryšium su gandai, kad vedami pasitarimai Jungtinėms Valstybėms išnuomoti Sibiro bazes, pareiškė, kad vyriausybė labai atidžiai stebi su tuo susijusius reikalus. Vis dėlto, tie gandai iki šiol oficialiai nepatvirtinami.

teisė ten skiria „nesajungines“ ir sajungines Malajų valstybėles, tačiau faktinai tarp jų skirtumo nėra. Visos jos yra anglų valdžioj. Vienintelis tarp jų skirtumas yra tas, kad „nesajunginėse“ Malajų valstybėse prie vietinio valdovo yra duotas „patarėjas“, o „sajunginėse“ valstybėse toks pat britų

valdininkas vadinasi „rezidentu“, Vietiniai valdovai ten nedaug ką gali spręsti, jų žinioj daugiausiai yra tik savo gyventojų religiniai reikalai.

Iš viso teikiu Malajų valstybių yra devynios, „Sajunginės“ valstybės yra Johore, Kedahas, Perlis, Kelantanas ir Tregganas. Savo dy-

Iš „Lietūkio“ veiklos

„Lietūkis“ mūsų ūkiniam gyvenime yra suvaidinęs gana svarbų vaidmenį. Ir šiuo metu jo reikšmė ūkiniam mūsų gyvenimui nemažėja. Dabar „Lietūkio“ nariais yra apie 250 kooperatyvų. Kooperatyvai, kaip žinome, per savo atstovus ir renka „Lietūkio“ vadovybę; tuo būdu visi jie yra tikrieji „Lietūkio“ šeimininkai. Patys kooperatyvai šiuo metu turi apie 300.000 narių. Krautuvių ir įvairių parduotuvių šie kooperatyvai turi visame krašte gana tankų tinklą ir jų priskaitoma iki 2000. Visas šias krautuves, parduotuves prekėmis aprūpina „Lietūkis“ per savo centrinius Kaune esančius sandėlius, arba didesniuose provincijos miestuose įsteigtus skyrius, kurie taip pat savo žinioje turi urmo sandėlius.

„Lietūkis“ nepriklausomai Lietuvos laikais Lietuvos ūkio gerybių ir įvežamųjų prekių buvo stambiausias eksportininkas ir importininkas. Per „Lietūki“ ir dabar ateina visos Lietuvos reikalingos prekės, o iš ūkininkų jis superka javus, bulves ir kitas ūkines gėrybes. Šiuo metu „Lietūkio“ centre yra apie 1500 tarnautojų. Nors transportas šiuo metu gerokai yra pasunkėjęs, tačiau „Lietūkis“ pajėgia visas turimas savo prekes paskirstyti anksčiau, atsivielgiant ir gyventojų skaičių ir jų prekių poreikį. Kaip ūkininkai ir visuomeninė organizacija, priklausanti per

kooperatyvus platiesiems Lietuvos ūkininkijos ir kitoms sluoksniams, „Lietūkis“ turi didelį visuomenės pasitikėjimą, nes jis yra tvarkomas plačių ūkininkijos masių — kooperatyvų narių išrinktos valdybos ir kitų atitinkamų organų. Valstybė per pastatytus atitinkamus asmenis taip pat kontroliuoja „Lietūkio“ veiklą.

Suminėtosios sąlygos „Lietūkiui“ ir leidžia racionaliai tarnauti visam tam šimtui tūkstančių kooperatininkų junginiui, o tuo pačiu ir visam kraštui. Šiuo metu „Lietūkis“ Vokietijoje yra užpirkęs 38.000 t druskos, kurios didesniu kiekiu jau yra gavęs. Tuo būdu gyventojai druska, nustatytais kiekiais, galės būti aprūpinti be jokių sunkumų.

Ūkininkams atliekant natūralines valstybei pristatymo prievoles, „Lietūkis“ taip pat padeda, imdamas iš ūkininkų visas tas privalomų pristatymų normas ir jiems už tai mokėdamas valstybės nustatytą kainą.

Pereitę rudenį „Lietūkis“, supirkęs iš valstybinių ūkių tinkamus sėklai žiemkenčius, juos po visą kraštą išplatino ūkininkams. Pavasari numatoma tokiu pat būdu platinti vasarajaus ir kitas turimas sėklas. Sėklos imamos, kaip minėjau, iš valstybinių bei pavyzdinių ūkių. Rudenį taip pat buvo ūkininkams paskirstyti turimi trąšų kiekiai, nors,

žinoma, norinčių trąšų gauti atsirado gerokai didesnis skaičius. „Lietūkis“ tikisi trąšų gauti ir pavasarį, jei nesutrukdys kurios nors nenamatytos kliūtys.

Daržovių sėklų, be viduje užaugintųjų, „Lietūkis“ numato įvežti iš Danijos ir per savo kooperatyvus bei „Sėdybę“ aprūpinti plačius ūkininkijos sluoksnius.

Vykdamas ūkininkams natūralines valstybei pristatymo prievoles, „Lietūkis“ visame krašte yra supirkęs žymius kiekius bulvių. Jų, be abejo, būtų supirkta žymiai daugiau, jei būtų buvę vietos jas kur sudėti ir nebūtų kilęs pavojus joms per šalčius persalti. Taip pat dėl didesnių kiekių vienoje vietoje grėsė sušūtimas pavojus. Nors Kauno ir kitų miestų aprūpinimas bulvėmis ir neįeina į tiesiogines „Lietūkio“ pareigas, bet kad palengvintų gyventojams šiais būtiniausiais maisto produktais ap-

srūpinti, yra gerokai pasitarnavęs. Vien baidokais buvo atgabenta į Kauną apie 100.000 centerių bulvių. Be to, nemaži kiekiai buvo atgabenti ir vagonais. Šiuo metu Kaunui ir Vilniui provincijoje taip pat pakraunama 140 vagonų bulvių, o apie 100 vagonų tikimasi netolimoje ateityje gauti. Dideli bulvių ištekliai yra pasiūlyti, kaip minėjau, pas ūkininkus ir jie bus supirkti pavasario metu.

Tuo tarpu bulvėmis pirmoje eilėje aprūpinamos ligoninės, prieglaudos, imonių darbininkai, įstaigų tarnautojai ir t. t., kurie jau anksčiau tuo reikalu buvo susitarę su „Lietūkiu“. Dabar pagal korteles, pribuvus bulvių transportams, jie gali gauti nustatytuosius kiekius. Kitus gyventojus tikimasi bulvėmis aprūpinti vėliau, žinoma, jei bus palankios oro sąlygos ir nekils ypatingų transporto sunkumų.

us.

Kas yra Honkongas?

BERLIN. DNE iš kompetentingų šaltinių dėl britų kolonijos Honkongas, kur dabar plevėsuoja japonų vėliava, reikšmės patyrė: Honkongas yra grynai prekybos centras ir apima lygiai 1.013 kvadratinį kilometrų plotą. Pati

Hongkongo sala, kurioje yra Viktorijos miestas, sudaro tik nedidelę tos kolonijos dalį. Kaukuno srities žemynė sudaro didesniąją kalnuotąs srities dalį, kurios krantais yra išraižytas gausių ilankų ir nusėtas uolotų salų. Honkongas gyventojai, kurių priskaitoma lygiai vienas milijonas, minta iš kaimyninės Kinijos įvežama mėsa ir daržovėmis ir iš užjūrių įvežama žuvisi. Honkongas neturtingas žaliavomis ir išsilaiko iš savo darbo, kaip uosto ir pietinės Kinijos laivų krovimo vietos. Jo patogį susisiekimo atžvilgiu padėtis padarė jį svarbia tranzito prekybos vieta. Iš čia Kinijos produktai gabenami į užjūrius, o už ūrių produktai — į Kiniją. 1937 metais per Honkongas uosta buvo įvežta prekių beveik už 472 milijonus RM, o išvežta — už 358 milijonus RM. Išežta buvo daugiausia geležies, plieno, mašinu, ryžių, mineralinių aliejų, chemikalų, audinių, cukraus ir popieriaus. Išvežta buvo daugiausia cino, volframo, rūdos, miško, alyvos ir odų. Čia yra laivyno laivų statykla ir dar dvi privalios statyklos, kurios gali būti taisomi ir statomi iki 20.000 tonų talpos dydžio laivai. Japonai, paimdami Honkongą, tuo būdu užvaldė svarbiausią Kinijos susisiekimo ir prekybos vietą.

Šeimininkams

KALĖDINIAI KEPINIAI

OBUOLIŲ PYRAGAS BE RIEBALŲ IR KIAUŠINIŲ

150 gr. miltų, 10 gr bulv. miltų, 1 stiklinė pieno, ¼ pokelio Backing'o. Visą gerai sumaišyti, masę supilti į riebalais ištepta forma (tortine), apdėti obuolių skiltelėmis, apibarstyti vaniliniu cukrumi ir kepti.

MINKŠTAS MEDUOLIS

60 gr riebalų, 200 gr cukraus, 250 gr žalių tarkuotų morkų, 500 gr miltų, 1 pokelis kepimo miltelių, ¼ stiklinės pieno, truputis kurių nors kvapiųjų prieskonių.

Riebalus, cukrų, prieskonius ir, jei turime, 50 gr kakavos drauge sumaišyti. Įdėti paruoštas morkas, ir po to dalimis dėti persijotus ir su kepimo milteliais sumaišytus miltus. Dedant miltus po truputį pilti ir skystima. Paruoštą tešlą supilti į gerai riebalais išteptą formą, kepti 1 val. 10 min. vidutinio karštumo krosnyje.

MEDUOLIS SU GLAJUMI

Keptuvėje padeginti 30 gr cukraus, praskiesti ¼ stiklinės vandenių ir šį cukraus skiedinį supilti į įstiprinta medu, kurio imti 250 gr. Medus gali būti tikras arba dirbtinis. Po to įpilti ¼ stiklinės vandens, įdėti 500 gr ruginių miltų ir 20 gr cinamono. Visą gerai išmaišyti. Kita diena įmesti kiaušinio trynį, įdėti vieną pokelį kepimo miltelių, kuriuos reikia išleisti kokiąje nors sunkoje. Tešla turi būti tiršta. Sauskū išdėstyti krūvelėmis ant riebalais išteptos škaudos ir kepti. Iškeptus pyragėlius aptepti cukraus glajumi (liukru).

BULVIŲ RAGELIAI

60 gr riebalų, 125 gr cukraus, 1 kiaušinis, 250 gr virtų, grustų bulvių (bulves paruošti dieną anksčiau), 250 gr miltų, 1 pokelis kepimo miltelių, vanilinio cukraus ir truputis druskos. Riebalus išleisti ir drauge su cukrumi bei kiaušiniu gerai ištrinti, net iki putų. Į taip ištrintą masę sudėti

paruoštas bulves, su kepimo milteliais sumaišytus miltus, vanil. cukrų ir druską. Visą suminkius leisti tešlai ¼ valandos pastovėti. Po to ant gerai pamiltuotos lentos gerai iškočioti, supiaustyti keturkampiais, kiekvieną keturkampį aptepti marmeladu ir sukurti į ragelį. Ragelius aptepti piene prasklestu kiaušiniu ir kepti kol gražiai pageltonuos. Iškeptus apibarstyti trintu cukrumi arba aptepti glajumi. NETIKRI RIESUTŲ PYRAGELIAI 250 gr dribsnių, 125 gr cukraus, 50 gr lydyto sviesto, 1 kiaušinis, ant pelio galo kepimo miltelių. Karštoje keptuvėje vartant paskrudinti dribsnius kol gražiai pageltonuos. Po to, mašinėlė sumalti ir į tuos dribsnius sudėti viską, kas nurodyta proporcijoje. Tešla praskiesti vandeniu taip, kad ji būtų dar tiršta. Kad pyragėliai turėtų malonų kvapą, jei turime, išsinikime romo ar kitų lašų. Kepimui skardą gerai ištepti riebalais, sausukū sudėti krūvelėmis tešlą ir kepti. P. Gaul.

Devisenordnung für das Ostland

vom 29. November 1941.

Abschnitt I

Allgemeine Vorschriften

1. Devisenbehörden.

§ 1

Die Durchführung der Devisenbewirtschaftung im Ostland obliegt dem Reichskommissar für das Ostland. Er kann bestimmte Aufgaben der Devisenbewirtschaftung anderen Stellen übertragen.

2. Begriffsbestimmungen.

§ 2

Im Sinne dieser Anordnung sind:

- Zahlungsmittel:** Geldsorten (Münzgeld, Papiergeld, Banknoten u. dgl.), Auszahlungen, Anweisungen, Schecks und Wechsel.
- Inländische Zahlungsmittel:** Reichskreditkassenscheine und Reichskreditkassenmünzen, Deutsche Scheidemünzen im Werte von 1, 2, 5 und 10 Reichspfennig und auf russische Währung lautende Zahlungsmittel.
- Ausländische Zahlungsmittel:** Alle nicht auf Rubelwährung lautenden Zahlungsmittel mit Ausnahme der unter Ziffer 2 angeführten Reichskreditkassenscheine, Reichskreditkassenmünzen und deutschen Scheidemünzen.
- Handel mit ausländischen Zahlungsmitteln:** Erwerb, Veräußerung und Verpfändung von ausländischen Zahlungsmitteln auf Grund eines Kaufs, Verkaufs, Tauschs, Darlehens oder eines anderen entgeltlichen Rechtsgeschäftes sowie der Abschluss von Termingeschäften, und zwar ohne Rücksicht darauf ob diese Geschäfte gewerbmässig oder nur gelegentlich und ob sie im Inland oder im Ausland abgeschlossen werden.
- Gold:** ausser Kurs gesetzte oder nicht mehr kursfähige Goldmünzen, Feingold und legiertes Gold (roh oder Halbmaterial).
- Edelmetalle:** Silber, Platin und Platinmetalle in der im Handel mit solchen Metallen üblichen Formen (roh oder als Halbmaterial).
- Wertpapiere:** Wertpapiere, die ihrer Art nach für den Handel an einer Wertpapierbörse geeignet sind, sowie Zins- und Gewinnanteilscheine.
- Inländische Wertpapiere:** Wertpapiere, die von einem Inländer ausgestellt sind.
- Ausländische Wertpapiere:** Wertpapiere, die von einem Ausländer ausgestellt sind.
- Inländer:** natürliche oder juristische Personen, die ihren Wohnsitz oder gewöhnlichen Aufenthalt, Sitz oder Ort der Leistung ausserhalb des Ostlandes haben.
- Ausländer:** natürliche und juristische Personen, die ihren Wohnsitz oder gewöhnlichen Aufenthalt, Sitz oder Ort der Leistung ausserhalb des Ostlandes haben.
- Genehmigung:** ein schriftlicher Genehmigungsbescheid des Reichskommissars für das Ostland, soweit sich aus Wortlaut oder Inhalt einer Vorschrift nicht anderes ergibt.
- Devisenbanken:** Kreditinstitute, denen der Reichskommissar für das Ostland oder eine von ihm ermächtigte Stelle eine schriftliche Devisenhandels-ermächtigung erteilt hat.

§ 3

Der Reichskommissar für das Ostland kann mit bindender Wirkung feststellen, ob eine Person oder ein Gegenstand den devisenrechtlichen Begriffsbestimmungen entspricht insbesondere ob eine Person Inländer oder Ausländer ist.

§ 4

- Die Erteilung von Genehmigungen kann von Bedingungen abhängig gemacht und mit Auflagen verknüpft werden.
- Zur Deckung der Verwaltungskosten können Gebühren erhoben werden.

3. Auskunftspflicht.

§ 5

Der Reichskommissar für das Ostland und die von ihm mit devisenwirtschaftlichen Aufgaben beauftragten Stellen können von Jedermann Auskünfte verlangen, die sich unmittelbar oder mittelbar auf devisenwirtschaftlich erhebliche Umstände oder auf Geschäfte und Handlungen beziehen, die nach dieser Anordnung oder ihren Durchführungsvorschriften Verboten oder Beschränkungen

unterworfen sind. Hierbei kann die Vorlage von Geschäftsbüchern und anderen Belegen sowie das persönliche Erscheinen eines Auskunftspflichtigen verlangt werden.

4. Ausschluss von Entschädigungen.

§ 6

Für Massnahmen auf Grund dieser Anordnung und ihrer Durchführungsvorschriften wird eine Entschädigung nicht gewährt.

Abschnitt II

Genehmigungsbedürftige Handlungen und Verbote

1. Zahlungsmittel und Geldforderungen.

§ 7

Mit ausländischen Zahlungsmitteln und Forderungen in ausländischer Währung dürfen ohne Genehmigung nur die Reichskreditkassen und die Devisenbanken handeln.

§ 8

Ausländische Zahlungsmittel dürfen gegen inländische Zahlungsmittel nur mit Genehmigung erworben werden.

§ 9

- Ausländische Zahlungsmittel und Forderungen in ausländischer Währung, für die amtliche Kurse veröffentlicht werden, dürfen gegen inländische Zahlungsmittel zu keinem höheren als dem letztbekanntesten amtlichen für Geschäfte in Geldsorten mass werden.
- Der Kurs für Auszahlungen ist auch für Geschäfte in Geldsorten massgebend, wenn für Geldsorten kein besonderer amtlicher Kurs veröffentlicht wird.

§ 10

Nur mit Genehmigung darf verfügt werden über:

- ausländische Zahlungsmittel, es sei denn, dass die an eine Reichskreditkasse oder eine Devisenbank veräußert werden,
- Forderungen gegen einen Ausländer, es sei denn, dass sie an eine Reichskreditkasse oder an eine Devisenbank veräußert werden,
- Forderungen eines Ausländers gegen einen Inländer,
- Forderungen eines Inländers gegen einen anderen Inländer, wenn die Verfügung zugunsten eines Ausländers erfolgen soll,
- Forderungen eines Inländers in ausländischer Währung, ausser auf Reichsmark lautende, gegen einen anderen Inländer.

§ 11

Nur mit Genehmigung ist es gestattet:

- Zahlungen ins Ausland in inländischen oder ausländischen Zahlungsmitteln oder in sonstiger Weise zu leisten,
- Zahlungen im Inland an einen Ausländer oder an einen Inländer zugunsten eines Ausländers in inländischen oder ausländischen Zahlungsmitteln oder in sonstiger Weise zu leisten, ein Inländer darf von einem anderen Inländer Zahlungen zugunsten eines Ausländers nur dann entgegennehmen, wenn er sich die Gewissheit verschafft hat, dass die Zahlung genehmigt ist oder keiner Genehmigung bedarf.

§ 12

1) Nur mit Genehmigung dürfen inländische oder ausländische Zahlungsmittel jeder Art, einschliesslich der ausser Kurs gesetzten Geldsorten, in das Ausland ausgeführt werden.

2) Geldsorten, die auf Reichsmark, holländische Gulden, Kronen des Protektorates Böhmen und Mähren, ehemalige jugoslawische Dinare, Zloty oder Rubel lauten, einschliesslich ausser Kurs gesetzter Geldsorten, dürfen nur mit Genehmigung aus dem Ausland in das Inland eingeführt werden, dies gilt nicht für Reichskreditkassenscheine und Reichskreditkassenmünzen.

3) Geldsorten, die dem Verbot des Abs. 2 zuwider eingeführt werden sind, sind von dem Empfänger der Reichskreditkasse Riga binnen einer Woche anzuzeigen. Diese Stelle bestimmt, wie die aus dem Ausland eingeführten Geldsorten zu verwerten sind.

2. Gold und andere Edelmetalle.

§ 13

Gold darf ein Inländer im Inland nur mit Genehmigung einem Ausländer oder zugunsten eines solchen einem Inländer aushändigen.

§ 14

Gold, andere Edelmetalle und Bruchmaterial aus diesem Metallen dürfen nur mit Genehmigung in das Ausland ausgeführt werden. Das gleiche gilt für solche ganz oder teilweise aus Gold oder anderen Edelmetallen

hergestellten Halb- und Fertigwaren, die üblicherweise nicht aus diesen Metallen hergestellt werden.

3. Wertpapiere.

§ 15

- Nur mit Genehmigung dürfen:
  - Wertpapiere in das Ausland ausgeführt werden,
  - Inländer einem Ausländer Wertpapiere übereignen, verpfänden oder in sonstiger Weise übertragen,
  - Inländer von Ausländern Wertpapiere erwerben, in Pfand nehmen oder sich das Verfügungsrecht in anderer Weise übertragen lassen.

(2) Der Handel mit ausländischen und mit inländischen auf ausländische Währung lautenden Wertpapieren zwischen Inländern bedarf der Genehmigung.

(3) Der Reichskommissar für das Ostland kann anordnen, dass bestimmte Wertpapiere oder bestimmte Arten von Wertpapieren in einem Depot bei Kreditinstituten verwahrt werden. Für ein derartiges Depot können über die Bestimmungen in Abs. 1 und 2 hinaus Verfügungsbeschränkungen angeordnet werden.

4. Kredite und Sicherheiten.

§ 16

(1) Die Einräumung von Krediten an Ausländer und die Bestellung von Sicherheiten für ausländische Gläubiger bedarf der Genehmigung.

(2) Eine Genehmigung ist nicht erforderlich für die Einräumung der handelsüblichen Frist für die Zahlung des Kaufpreises für gelieferte Waren (Warenkredite) und des Gegenwertes für gewerbliche Leistungen im Zusammenhang mit dem Warenverkehr (Frachtkosten und dgl.).

Abschnitt III

Anbietungs- und Anzeigepflicht

1. Einmalige Anbietungs- und Anzeigepflicht

§ 17

(1) Inländer haben bis zum 15. Januar 1942 nachstehende Werte, soweit sie ihnen im Zeitpunkt des Inkrafttretens dieser Anordnung gehören, der örtlich zuständigen Reichskreditkasse unmittelbar oder durch Vermittlung einer Devisenbank anzubieten und auf Verlangen zu verkaufen und zu übertragen:

- Gold,
- Edelmetalle,
- ausländische Zahlungsmittel,
- auf inländische Währung lautende Wechsel und Schecks, die auf das Ausland gezogen sind. Als Ausland im Sinne dieser Vorschrift gilt nicht das Deutsche Reich.

(2) Inländer haben nachstehende Werte, soweit sie ihnen im Zeitpunkt des Inkrafttretens dieser Anordnung gehören oder im Zeitpunkt der russischen Nationalisierungsmassnahmen gehört haben, der örtlich zuständigen Reichskreditkasse unmittelbar oder durch Vermittlung einer Devisenbank bis zum 15. Januar 1942 anzuzeigen:

- Forderungen in in- und ausländischer Währung gegenüber dem Ausland, als Ausland im Sinne dieser Vorschrift gilt nicht das Deutsche Reich.
- ausländische Wertpapiere.

2. Laufende Anbietungs- und Anzeigepflicht.

§ 18

(1) Inländer haben Werte der in § 17 Abs. 1 und Abs. 2 genannten Art, die ihnen nach Inkrafttreten dieser Anordnung anfallen, jeweils binnen 10 Tagen nach Anfall der örtlich zuständigen Reichskreditkasse unmittelbar oder durch Vermittlung einer Devisenbank anzubieten und auf Verlangen zu verkaufen und zu übertragen.

(2) Wer sich bei Eintritt der Anbietungspflicht im Ausland befindet, hat die Anbietung spätestens 10 Tage nach der Rückkehr in das Inland vorzunehmen.

(3) Die auf Grund einer Genehmigung erworbenen Werte sind innerhalb von 10 Tagen nach Unwirksamwerden der Genehmigung anzubieten, soweit der Erwerber die Werte dann noch besitzt.

§ 19

Personen, die nach dem Inkrafttreten dieser Anordnung Inländer werden, haben ihre in diesem Zeitpunkt vorhandenen Werte der in § 17 Abs. 1 genannten Art innerhalb von 10 Tagen nach der Unwirksamwerden der Genehmigung anzubieten und ihre in diesem Zeitpunkt vorhandenen Werte der in § 17 Abs. 2 genannten Art innerhalb der gleichen Zeit anzuzeigen. Diese Personen haben in gleicher Weise anzubieten und auf Verlangen zu verkaufen und zu übertragen: Forderungen gegen Inländer und inländische Wertpapiere, die sie im Ausland nach dem 22. Juni 1941 erworben oder sonst erlangt haben.

3. Allgemeines.

§ 20.

Falls ein anderer Inländer als der Eigentümer des anzubietenden oder anzuzeigenden Gegenstandes die Verfügungsmacht ausübt, sind die Pflichten nach diesem Abschnitt von dem anderen Inländer zu erfüllen.

§ 21.

(1) Die Anbietung und Anzeige hat unter Verwendung von Vordrucken zu geschehen, die bei den Reichskreditkassen oder Staatsbankfilialen anzufordern sind.

(2) Die Reichskreditkasse Riga kann für die Durchführung der Anbietungspflicht, Ablieferung und Anzeige allgemeine Richtlinien erlassen.

Abschnitt IV

Sicherungsanordnungen.

§ 22.

(1) Besteht hinreichender Verdacht, dass ein Inländer oder Ausländer beabsichtigt, unter Verletzung oder Umgehung der bestehenden Vorschriften Vermögenswerte der Devisenbewirtschaftung zu entziehen, so kann der Reichskommissar für das Ostland anordnen, dass der Betreffende über sein Vermögen oder über bestimmte Vermögensgegenstände nur mit Genehmigung verfügen darf. Er kann auch in anderen Fällen die Anordnungen treffen die er zu Sicherung der Devisenbestände und der Devisenaufkommen für erforderlich hält.

(2) Bei Gefahr im Verzuge können bei Vorliegen der Voraussetzungen des Abs. 1 die dem Reichskommissar für das Ostland unterstellten deutschen Dienststellen vorläufige Sicherungsanordnungen treffen. In diesen Fällen ist unverzüglich die Entscheidung des Reichskommissars für das Ostland einzuholen.

(3) Soweit die Anordnungen einer Vollziehung bedürfen, werden sie von der Stelle, die sie erlassen hat, vollzogen. Der Reichskommissar für das Ostland kann die Vollziehung der von ihm getroffenen Sicherungsanordnung einer anderen Stelle übertragen.

(4) Der Betroffene hat die Kosten der Massnahmen zu tragen, die auf Grund einer Sicherungsanordnung getroffen werden, soweit nicht die Massnahmen als von vornherein unbegründet aufgehoben werden. Mehrere Betroffene haften als Gesamtschuldner. Die Erstattung von Kosten, die den Betroffenen entstehen, ist ausgeschlossen.

Abschnitt V

Strafrechtliche Vorschriften

§ 23.

(1) Mit Gefängnis und Geldstrafe bis zum zehnfachen Betrag der Werte, auf die sich die strafbare Handlung bezieht, wird bestraft, wer vorsätzlich:

- einer der Vorschriften der §§ 7 bis 20 oder einer Sicherungsanordnung (§ 22) zuwiderhandelt,
- unrichtige oder unvollständige Angaben tatsächlicher Art macht oder benutzt, um für sich oder einen anderen eine Genehmigung zu erschleichen, die nach dieser Anordnung oder den zu ihren

Durchführung erlassenen Vorschriften erforderlich ist.

- Der Versuch ist strafbar.
- Wird eine der Handlungen fahrlässig begangen, so tritt nur Geldstrafe ein. Anstelle einer Geldstrafe tritt bei Nichtbetreibbarkeit Gefängnis.
- Neben der Strafe können die Werte, auf die sich die strafbare Handlung bezieht, auch wenn sie dem Täter oder einem Teilnehmer nicht gehören, sowie die Werte, die durch die strafbare Handlung gewonnen sind, eingezogen werden. Ist die Einziehung der genannten Werte nicht ausführbar, so kann auf Einziehung eines diesen Werten entsprechenden Geldbetrages erkannt werden.

§ 24.

Mit Goldstrafe wird bestraft, wer vorsätzlich oder fahrlässig

- der Vorschrift des § 5 zuwider die verlangten Auskünfte nicht, nicht in der bestimmten Frist, unvollständig oder unrichtig erstattet oder die Bücher oder sonstigen Belege nicht, nicht in der bestimmten Frist oder unvollständig vorlegt oder der Aufforderung zum persönlichen Erscheinen nicht Folge leistet,
- Auflagen einer mit devisenwirtschaftlichen Aufgaben betrauten Stelle oder die ihr gegenüber übernommenen Verpflichtungen nicht, nicht in der bestimmten Frist oder nicht ordnungsmässig erfüllt.

§ 25.

(1) Straffrei bleibt, wer in unverschuldeterm Irrtum über das Bestehen oder die Anwendbarkeit devisenrechtlicher Vorschriften die Tat für erlaubt gehalten hat.

(2) Wer aus Mangel an der Sorgfalt, zu der er nach den Umständen verpflichtet und nach seinen persönlichen Verhältnissen fähig war, die Tat für erlaubt gehalten hat, wird wegen Fahrlässigkeit bestraft.

Abschnitt VI

Schlussvorschriften

§ 26.

Die Beschränkungen und Verbote dieser Anordnung gelten nicht für die Reichskreditkassen.

§ 27.

Der Reichskommissar für das Ostland kann Ausnahmen von den Verböten und Beschränkungen dieser Anordnung zulassen.

§ 28.

Der Reichskommissar für das Ostland erlässt die zur Durchführung und Ergänzung dieser Anordnung erforderlichen Rechts- und Verwaltungsvorschriften.

§ 29.

Diese Anordnung tritt mit dem Tage ihrer Verkündung in Kraft. Gleichzeitig treten alle bisher im Ostland geltenden devisenrechtlichen Vorschriften ausser Kraft. Riga, den 29. November 1941.

Der Reichskommissar für das Ostland
LOHSE

1941 m. lapkričio mėn. 29 d.

Devizų tvarkymas Rytų krašte

I skyrius BENDRIEJI NUOSTATAI

1. Devizų organai

§ 1

Devizų tvarkymas Rytų Krašte priklauso Reicho Komisarui Rytų Kraštui. Tam tikrus devizų tvarkymo uždavinius jis gali pavesti kitiems organams.

2. Sąvokų apibūdinimai

Šio potvarkio prasme:

- Mokėjimo priemonės yra: įvairios pinigų rūšys (metaliniai, popieriniai pinigai, banknotai ir pan.), išmokėjimai, pavedimai, čekiai ir vekseliai;
- Vidaus mokėjimo priemonės yra: Reicho Kredito kasų ženklai, Reicho kredito kasų monetos, vokiškos smulkios monetos 1, 2, 5 ir 10 reichsfenigių vertės ir mokamosios priemonės rusų valiuta;
- Užsienių mokėjimo priemonės yra: visos mokėjimo priemonės ne rusų valiuta, išskyrus 2 punkte nurodytus Reicho kredito kasų ženklus, R. k. k. metalines monetas ir vokiškus smulkios pinigų;
- Prekyba užsienio mokėjimo priemonėmis yra: įgijimas, pardavimas, įkeitimas užsienių mokėjimo priemonių pirkimo, pardavimo, įkeitimo, paskolos ar kito atlyginamojo teisinio

sandėrio pagrindu, taip pat sudarymas termininių sandėrių, neatsižvelgiant ar tie sandėriai yra verslinio pobūdžio ar atsitiktini ir ar jie sudaryti krašto viduje ar užsieniuose;

- Auksas yra: iš apyvartos išimtos ar apyvartai netinkamos auksinės monetos, grynas auksas bei aukso lydiniai (neapdirbti ar pusfabrikačiai);
- Brangieji metalai yra: sidabras, platina ir platininiai metalai prekyboje tokiais metalais priimtomis formomis (neapdirbti ar pusfabrikačiai);
- Vertybinių popierių yra: vertybiniai popieriai, kurie savo pobūdžiu kursuoja vertybinių popierių biržoje, taip pat procentiniai ir pelne dalyvavimo žyminiai;
- Vidaus vertyb. popieriai yra: vietinių piliečių išleistieji vertybiniai popieriai;
- Užsienių vertyb. popieriai yra: užsieniečių išleistieji vertybiniai popieriai;
- Vietiniai piliečiai yra: fiziniai ar juridiniai asmenys, kurių gyvenamoji arba paprasto asistavimo vieta, vadovavimo būstinė ar vieta yra Rytų Krašte;

(Atkelta iš 3 psl.)

- 11. Užsieniečiai yra: fiziniai ar juridiniai asmenys, kurių gyvenamoji ar paprasto apsiostojimo vieta, vadovavimo būstinė ar vieta yra už Rytų Krašto ribų;
- 12. Leidimai yra: Reicho Komisararo Rytų Kraštui išduoti leidimai raštu, jei kuriuo nuostatu kitaip nenustatoma;
- 13. Devisų bankai yra: kredito įstaigos, kurios Reicho Komisararo Rytų Kraštui ar jo pavestos įstaigos yra raštu įgaliotos prekiauti devizomis.

Reicho Komisararas Rytų Kraštui gali privalomai nustatyti, ar tam tikras asmuo bei daiktas atitinka teisinių devizų nuostatus, ypač ar asmuo laikytinas vietiniu gyventoju ar užsieniečiu.

- 1) Leidimai teikiama prielaimai nuo sąlygų ir gali būti siejami su laidu.
- 2) Administracijos išlaidoms padengti gali būti imamos rinkliavos.

3. Žinių tiekimo prievolė

Reicho Komisararas Rytų Kraštui ir kitos jo pavestos įstaigos gali iš kiekvieno reikalauti žinių apie veiksmus, kurie tiesioginiai ar netiesioginiai susiję su devizų valdymu arba šiuo potvarkiu bei taisyklėmis yra draudžiami ar varžomi. Kontrolė gali būti reikalaujamos prekybos knygos bei pateisinamieji dokumentai, lygiai kaip ir paties turinčio teikti žinias asmens atvykimas.

4. Pretenzijų netenkinimas

Kilusios pretenzijos, taikant šį potvarkį bei taisyklės, neatlyginamos.

II skyrius

LEIDIMO REIKALINGI VEIKSMAI IR DRAUDIMAI

1. Mokėjimo priemonės ir piniginiai reikalavimai

Užsieninėmis mokėjimo priemonėmis ir reikalavimais užsienio valiuta be leidimo gali prekiauti tik Reicho kredito kasos ir devisų bankai.

Užsieninės mokėjimo priemonės už vietines mokėjimo priemones gali būti įgyjamos tik su leidimu.

- 1) Užsieninės mok. priemonės ir reikalavimai užsienio valiuta, kurioms skelbiami valdiniai kursai, negali būti įgyjami bei parduodami aukštesniu kursu, negu paskiausiai žinomu valdiniu kursu yra nustatyta.
- 2) Nustatytas išmokėjimams kursas yra privalomas taip pat ir valiutų prekybiniams sandėriams, jeigu jiems nėra nustatyto atskirai paskelbto valdinio kurso.

Tik su leidimu gali būti disponuojama:

- 1) užsieninėmis mok. priemonėmis, išskyrus tuos atvejus, kai jos parduodamos Reicho kredito kasai ar Devisų Bankui;
- 2) reikalavimais iš užsienio, išskyrus tuos atvejus, kai jie parduodami Reicho kredito kasai ar devisų bankui;
- 3) užsienio reikalavimais iš vietinių gyventojų;
- 4) reikalavimais vieno vietinio gyventojos iš kito, jei jie atliekami užsienio naudai;
- 5) reikalavimais vietinio gyventojos iš kito užsienio valiuta, išskyrus reichsmarkėmis nustatytas.

- 1) atlikti mokėjimus užsieniams vietinėmis ar užsienių mok. priemonėmis ar kitu kuriuo būdu;
- 2) atlikti mokėjimus viduje užsieniečiui arba vietiniam gyventojui, bet užsienio naudai vidaus ar užsienio mok. priemonėmis ar kitu būdu; vietinis gyventojas gali tik tuomet priimti mokėjimus iš kito vietinio gyventojos užsienio naudai, kai jis yra tikras, kad mokėjimas leistas ar nereikalingas leidimo.

- 1) Įvairių rūšių vietinės ar užsieninės mok. priemonės, įskaitant ir iš apyvartos išimtas pinigines rūšis, gali būti išvežamos į užsienį tik su leidimu.
- 2) Reichsmarkės, olandų guldenai, Bohemijos ir Moravijos kronos, buvusieji jugoslavų dinarai, zlotai ir rubliai, taip pat ir išimtieji iš apyvartos pinigai, iš užsienių į kraštą gali būti įvežami tik su leidimu; tai netaikoma Reicho kredito kasų ženklams ir R. k. k. metalinėms monetoms.
- 3) Pinigų sumos, kurios, neatsižvelgiant 2 p. draudimo, būtų įvežtos, turi būti per vieną savaitę Reicho kredito kasai Ryoje praneštos. Ši

įstaiga nusprendžia, kaip įvežtoji pinigų suma bus sunaudota.

2. Auksas ir kiti brangieji metalai § 13
Aukso vietinis gyventojas užsieniečiui arba vietiniam gyventojui, bet užsienio naudai, tegali parduoti tik su leidimu.

3. Vertyb. popieriai § 14
Aukso, kiti brangieji metalai arba šių metalų laužas gali būti į užsienius išvežta tik su leidimu. Tas pats taikoma visai ar iš dalies iš aukso arba kitų brangiųjų metalų pagamintiems pusfabrikačiams ar gaminiams, kurie paprastai iš tų metalų negaminami.

- 1) Tik su leidimu galima:
  - 1) Vertyb. pop. išvežti į užsienius;
  - 2) Vietiniam gyventojui užsieniečiui vertyb. popierius parduoti, įkeisti ar kuriuo kitu būdu perleisti;
  - 3) Viet. gyventojui iš užsienio vertyb. pop. įsigyti, užstatu imti arba kitu kuriuo būdu disponavimo teise įsigyti;
  - 2) Prekyba tarp vietinių gyventojų su užsieniniais ir vietiniais, užsienio valiuta išreikštais vertyb. popieriais reikalinga leidimu.
  - 3) Reicho Komisararas Rytų Kraštui gali nustatyti, kad tam tikri vertybės popieriai arba tam tikros vertybinių popierių rūšys būtų deponuojami kredito įstaigose.

Dėl to gali būti įvesti didesni disponavimo suvaržymai, negu šių nuostatų 1 ir 2 p. numatyta.

4. Kreditai ir garantijos

- 1) Kredito davimas užsieniečiams ir garantijų parūpinimas užsienių kreditoriams reikalingi leidimo.
- 2) Leidimas nereikalingas apmokėjimams prekyboje priimtais terminais už pristatytas prekes (prekių kreditai) ir apmokėjimui verslinių patarnavimų, kilusių ryšium su prekių judėjimu (važmos išlaidos ir pan.).

3 skyrius PASIŪLYMO IR PRANEŠIMO PRIEVOLE

1. Vienkartinė pasiūlymo ir pranešimo prievolė

- 1) Vietiniai gyventojai iki 1942 m. sausio 15 d., šiam potvarkiui įsigaliojus, jiems priklausančias vertybes, betarpiškai arba tarpininkaujant devisų bankui, turi pasiūlyti ir pareikalavus parduoti arba perleisti vietinėms atitinkamoms Reicho kredito kasoms šias vertybes:
  - 1) auksas,
  - 2) brangiuosius metalus,
  - 3) užsienių mokėjimo priemones,
  - 4) vekselius ir čekius vidaus valiuta, kurie išrašyti užsieniui. Vokietijos Reichas šio potvarkio prasme užsieniui nelaikomas.
- 2) Vietiniai gyventojai šias vertybes, jei jos šiam potvarkiui įsigaliojant arba rusų nacionalizacijos metu jiems priklausė, iki 1942 m. sausio 15 d. turi betarpiškai arba tarpininkaujant devisų bankui pranešti atitinkamoms vietinėms Reicho kredito kasoms:
  - 1) Reikalavimus užsieniams vidaus ir užsienių valiuta; Vokietijos Reichas šio potvarkio prasme nelaikomas užsieniui.
  - 2) Užsienių vertybinius popierius.

2. Nuolatinė pasiūlymo ir pranešimo prievolė

- 1) Vietiniai gyventojai 17 § 1 ir 2 pastr. paminėtų rūšių vertybes, kurias jie šiam potvarkiui įsigaliojus įgyja, turi per 10 dienų betarpiškai ar tarpininkaujant devisų bankui pranešti Reicho kredito kasoms ir pareikalavus jas parduoti arba perleisti.
- 2) Kas pasiūlymo prievolei sudarius būtų užsienio, turi vėliausiai per 10 dienų po grįžimo tai atlikti.
- 3) Pagal leidimą įgytos vertybės pasiūlomos per 10 dienų leidimui nustojus galios, jei tas vertybes įsigijęs asmuo jas tebeturi.

Asmenys, kurie įsigaliojus šiam potvarkiui tampa vietos gyventojais, tuo metu savo turimas 17 § 1 pastr. paminėtas vertybių rūšis turi per 10 dienų po persikėlimo pasiūlyti ir tuo metu apie turimas 17 § 2 pastr. paminėtas vertybių rūšis per tą patį laikotarpį pranešti. Šie asmenys tuo pat būdu turi pasiūlyti ir pareikalavus parduoti ar perleisti:

- 1) reikalavimus vietiniams gyventojams ir vidaus vertyb. popierius, kuriuos jie užsienyje įsigijo ar kitu būdu gavo po 1941 m. birželio mėn. 22 d.

3. Bendri nuostatai

Jei ne savininkas, bet kitas vietos gyventojas turi disponavimo teisę

Turkija pasiryžusi išvengti karo

ANKARA. Atstovas Atay laikraščio „Ulus“ aiškiai inspiruotame vedamajame pasisako prieš „Blogos valios gandus ir perdėtas propagandines kalbas“, kurių tikslas, kaip „Atay“ pabrėžia, sugadinti santykius su Turkijos kaimynėmis, ypač su Vokietija ir Anglija. „Atay“ sako, kad turkų tauta yra tvirtai pasiryžusi išvengti karo, Autorius atpasakoja tuos sunkumus, kurių yra kovoje su tais gaudais ir aiškina turkų užsienio politikos liniją, kurios tikslas ištikimai laikytis duoto žodžio, bent tol, kol priešas jo nepažeis. Toliau autorius nurodo, kad joks Turkijos sutarčių partneris nėra pasielgęs, kad savo elgesiu sukeltų turkų susirūpinimą. Turkija pageidauja, kad svetimų valstybių propaganda paliktų Turkiją ramybėje.

Visame Tajiye japonų kariuomenė sutinkama su džiaugsmu

BANKOKAS. Japonų kariuomenė Tajiye oficialių organų ir gyventojų buvo apipilta dovanomis. Visose vietose įvyko oendri japonų ir Tajo kariuomenės parada. Japonų įgula neseniai užimtame Victoria Pointe, pietinėje Burmoje, aplankė viena Tajo delegacija, kuri

Su kuo turėtų eiti Prancūzija?

Prancūzų mokslininkas Claude apie Prancūzijos atstatymą

VICHY. Neokupuotoje Prancūzijos zonoje veikiančių ir vokiečių prancūzų bendradarbiavimą remiančių organizacijų „Croupe Collaboration“ ir „Union Francaise“ kviečiamas, prancūzų mokslininkas Georges Claude šeštadienį Lyone kalbėjo apie Prancūzijos susitaikinimą su Vokietija ir Prancūzijos atstatymą. Savo kalbos pradžioje jis nurodė dabartinio karo kilmę ir kritikavo Versalio sutartį. Jis pasmerkė Anglijos laikyseną, ypač jos nusistatymą prieš Italiją sankcijų metu, ir kaip anglų diplomatinis tikslas nurodė siekimą sukliudyti bet kokią susitaikinimą tarp Vokietijos ir Prancūzijos. Kalbėdamas apie vokiečių sovietų karą, Georges Claude pareiškė, kad Vokietija milžiniškai patarnavo pasauliui, nusikreipdama, kalbėtojo žodžiais, prieš „baisų gyvulį“, kuris savo gaujomis ir tankais norėjo Europą pavergti. Prancūzija, kaip toliau pareiškė Claude, neturi jokio pagrindo pasitikėti pergale tų, kurie Prancūziją sužlugdė, skan-

atvežė japonams dovanų. Kalbėdamasis su spaudos atstovais, Bankoke vienas įvykius stebėjęs asmuo pareiškė, kad Kota Bahraus įgula susidėjo iš 20.000 indų ir 1.000 britų imperijos karių, daugiausia australiečių. Anglai indus suvarė daugiausia į priešakines fronto linijas, kai tuo tarpu patys anglai laikėsi užpakalyje. Dauge-

lis indų atsisakė prieš japonus kovoti. Indai papasakojo, kad angalai su jais labai blogai elgėsi. Japonams užėmus Kota Bahrų, santykiai vėl pasidarė normalūs. Sultonas, kuris buvo pabėgęs, grįžo atgal su 500 malajiečių. Jis paprašė japonų kariuomenės dalinius padėti jam tos srities valdžios reikaluose.

Filipinai nori atsiskirti nuo Amerikos

SANCHAJUS. Sanchajuje gyvenantys filipiniečiai pareiškė, kad nuo Japonijos nukreipto į Filipinus puolimo dar labiau pablogėjo jau ir taip įtempti santykiai tarp Filipinų prezidento Quezono ir Jungtinių Valstybių vyriausiojo komisaro bei karinių organų. Filipiniečių sluoksniuose manoma, kad Quezonas numato Jungtinių Valstybių viešpatavimo galą ir rengiasi numatomam Filipinų vyriausybės bendradarbiavimui su japonais. Liudininkai vadina vaikiškais ir neteisingais iš Jungtinių Valstybių kilusius tvirtinimus apie veikiančią Filipinuose japonams palankią penktąją koloną, kuri veidrodžių signalais nurodo japonams karines Jungtinių Valstybių pozicijas. Jungtinių Valstybių propaganda negali padaryti jokios įtakos laisvės sie-

kiantiems filipiniečiams nacionalistams. Minėtuose sluoksniuose buvo pareikšta, kad didžiausioji filipiniečių dalis iš dabartinių įvykių laukia jų išvadavimo iš Jungtinių Valstybių imperializmo ir pasiekimo laisvų santykių su Japonija. STOCKHOLMAS. United Press pranešimu, eidamas 86 metus amžiaus, sekmadienį mirė vyriausiasis pasaulinio 1914—18 metų karo Jungtinių Valstybių Ramlojo vandenyno laivyno viršininkas admiralas William Banks Caperton

AMSTERDAMAS. Kaip Londono žinių agentūra praneša, prie Kalifornijos krantų buvo užpulti du Amerikos tanklaiviai. Vienas iš jų šaukėsi pagalbos.

VICHY. Sekmadienį į Vichy atvyko Maroko generalinis rezidentas generolas Nogues. Čia jis, kaip jau pranešta, su vyriausybe apsvarstys 1942 metams numatytą Maroko biudžetą.

ROMA. Vesuvio kelio traukiniui šeštadienio ryte įvaiziuojant į Cerecolo stotį, traukinys nuėjo nuo bėgių. 25 žmonės buvo užmušti, apie 50 sužeista, o kiti keleiviai lengviau nukentėjo. Pradėta tardyti įvykio priežastis.

Japonijoj iš pagrindų šalinama anglosaksų įtaka

TOKIO. Japonijoje nuo karo pradžios pradėta sistematiškai šalinti anglosaksų įtaką. Jungtinių Valstybių filmos daugiau neberodomos, anglų kalbos mokymas mokyklose slaurinamas. Policijos vadovybė šiandien pareikalavo duoti kitus pavadinimus viešosioms įmonėms, kurios ligi šiol vadinosi „Florida“, „London“, „New York“ ir t.t. Žinomas komentatorius Teichi Muto šios dienos „Nochi Šimbun“ siūlo atsakyti nuo „degeneruotosios valstybės“ anglų kalbos ir jos

vietoje įvesti vokiečių ar kinų kalbas.

TOKIO. Užsienių reikalų ministeris Togo savo telegramoje Tajo ministeriui pirmininkui sako, kad dabar Japonija ir Tais oficialiai paduoda viens kitam ranką bendradarbiauti kare už Didžiąją Aziją. Kartu užsienių reikalų ministeris Togo pareiškė geriausius linkėjimus Tajo gerbūviui ir Tajo tautai.

daiktus, kurie privalo būti pasiūlyti arba pranešti, tai šiame skyriuje numatytos prievolės tenka tam asmeniui.

- 1) Pasiūlymai ir pranešimai rašomi blankuose, kurie gaunami Reicho Kredito Kasoje arba Valstybinio Banko skyriuose.
- 2) Reicho Kredito Kasa Ryoje gali leisti taisyklės, liečiančias pasiūlymo, pristatymo ir pranešimo prievolių vykdymą.

4 skyrius SAUGOS NUOSTATAI

- 1) Esant pakankamam įtarimui, kad vietos gyventojas ar užsienietis apeina ar pažeidžia esamus nuostatus, siekdamas išvengti devizų nuostatų taikymo turtinėms vertybėms, Reicho Komisararas Rytų Kraštui gali nustatyti, kad minėtas asmuo tik su leidimu galėtų disponuoti savo turto ar nustatytais to turto daiktais.
- 2) Jei yra užtikimo pavojus, tai esant 1 punkto sąlygoms Reicho Komisarui Rytų Kraštui priklausančios vokiečių įstaigos gali leisti laikinai saugos potvarkius. Šiais atvejais reikalinga nedelsiant gauti Reicho Komisararo Rytų Kraštui nutarimą.
- 3) Jei nuostatai reikalauja vykdymo, tai jie vykdomi tos įstaigos, kuri juos išleido. Reicho Komisararas Rytų Kraštui gali savo išleistų saugos nuostatų vykdymą pavesti kitai įstaigai.
- 4) Atsakovas atlygina išlaidas, kilusias dėl priemonių taikant saugos nuostatus, jei tos priemonės kaip nepagrįstos nebūtų anksčiau panaikintos. Keli atsakovai atsako kaip ben-

draskolininkai. Susidariusios išlaidos atsakovui negrąžinamos.

5 skyrius BAUDŽIAMIEJI NUOSTATAI

- 1) Kalėjimu ir pinigine bauda iki dešimteriopos vertybės sumos, dėl kurios padarytas nusizengimas, baudžiamas, kas sąmoningai:
  - 1) nusizengia vienam iš 7 iki 20 §§ nuostatų arba vienam iš saugos nuostatų (§ 22);
  - 2) teikia netikras ar nepilnas faktinio pobūdžio žinias arba siekia sau ar kitam asmeniui apgaulingu būdu išgauti leidimą, kuris reikalingas pagal šį potvarkį ar jam vykdyti išleistus nuostatus.
  - 2) Pasikėsinimas baudžiamas.
  - 3) Jei veiksmas atliktas per apsielidimą, baudžiama tik pinigine bauda. Negalint išieškoti, vietoje piniginės taikoma kalėjimo bausmė.
  - 4) Be bausmės, vertybės, dėl kurių padarytas nusizengimas, jei jos kaltininkui ar jo dalininkams ir nepriklausyti, o taip pat ir vertybės, kurios per nusikalstamą veiksmą įgytos būtų, gali būti konfiskuotos. Jei konfiskavimas paminėtų vertybių būtų negalimas, gali būti užareštuota atitinkama vertybė pinigų suma.

Pinigine bauda baudžiamas, kas sąmoningai ar per apsielidimą:

- 1) priešingai 5 § nuostatai reikalaujamų žinių nesuteikia, suteikia nepilnas ar neteisingas žinias ar nustatytu laiku jų nesuteikia arba knygu bei pateisinamų dokumentų nepristato arba pristato nepilnas bei nenustatytu terminu arba

- reikalaujant pats neatvyksta;
- 2) nesuteikia devizų tvarkymu patikėtai įstaigai laido ar nesilaiko jos atžvilgiu pasiimtų pasižadėjimų ar nustatytu terminu bei nustatyta tvarka to neišpildo.

- 1) Nebaudžiamas, kas nepakaltinamu apsirikimu, dėl buvimo ar pritaikymo teisinių devizų nuostatų, veiksmą laikė leistinu.
- 2) Kas dėl rūpestingumo stokos veiksmą laikė leistinu, nors, atsižvelgiant į aplinkybes ir asmeninę būklę, to padaryti negalėjo, yra baudžiamas kaip už apsielidimą.

6 skyrius BAIGIAMIEJI NUOSTATAI

Šiuo potvarkiu numatyti suvaržymai ir draudimai netalkomi Reicho kredito kasoms.

Reicho Komisararas Rytų Kraštui gali daryti išimtis iš šiame potvarkyje numatytų suvaržymų ir draudimų.

Reicho Komisararas Rytų Kraštui šiam potvarkiui vykdyti ir papildyti leidžia teises ir administracines taisykles.

Ryga, 1941 m. lapkričio 29 d.
Reicho Komisararas Rytų Kraštui
LOHSE

Kauno Didysis Teatras

Antradieni, gruodžio 23 d., 18,30 val.
LINKSMOJI NASLĖ
 F. Leharo 3 v. operetė
 Bilietai nuo 0,40 — 2 RM
 Abonent. bilietai galioja
 Penktadieni, gruodžio 26 d., 13 val.
ČIGONU BARONAS
 J. Strausso 3 v. komiška opera
 Bilietai nuo 0,50 — 2,50 RM
 Abonent. bilietai negalioja
 Penktadieni, gruodžio 26 d., 18,30 val.
 premjera
PIRMAS SKAMBUSIS
 Heneken ir Koolius 3 v. komedija
 Bilietai nuo 0,50 — 2,50 RM
 Abonent. bilietai negalioja
 Seštadieni, gruodžio 27 d., 18,30 val.
COPPELIA
 Delibo 3 v. baletas
 Bilietai nuo 0,40 — 2,00 RM
 Abonent. bilietai galioja
 Sekmdieni, gruodžio 28 d., 13 val.
PRISIKELIMAS
 P. Valčiūno 5 v. komedija
 Bilietai nuo 0,20 — 1,00 RM
 Abonent. bilietai negalioja
 Sekmdieni, gruodžio 28 d., 18,30 val.
LOHENGRINAS
 R. Wagnerio 4 p. opera
K. Petrauskui dalyvaujant.
 Bilietai nuo 0,50 — 2,50 RM
 Abonent. bilietai galioja

Vokiečių kariuomenė

padedant Didžiojo Teatro Operos Orkestrui rengia pirmadienį, 1941 m. gruodžio mėn. 29 d., vokiečių Karo Žiemos Pagalbos ir lietuvių Savitarpės Pagalbos naudai

Kauno Didžiajame Teatre

MOZART - KONCERTA.

Pradžią 19.15 val.

Programa:

- 1) Overtiura operai „Die Zauberflöte“
- 2) Smuiko ir orkestro koncertas A dur
- 3) Simfonija Nr. 40 g moll

Išpildo:

Kauno Didžiojo Teatro Operos Orkestras. Dirigentas: Leutnant Dr. Richard Gress. Solistas: Grefreiter Walter Beyer.

Bilietų kainos po RM 3.—, 2.—, 1.— ir 0,50. Bilietai gaunami nuo šios dienos Kauno Didžiojo Teatro kasoje.

TEATRAS

Ožeskienės g-vė/str. 27.

Programa įvairi ir įdomi, dalyv. kupletistui Biržiniui.
 Seansai: 18 ir 20 v. v.
 Šventadieniais 16, 18 ir 20 v. v.
 Bilietai nuo 0,30 iki 0,90 RM. Paroduodami teatro kasoj nuo 12 iki 14 v. v. ir valandą prieš vaidinimą.

I LAISVĖ

Kaunas, Duonelaičio 24.

REDAKCIJA interesantus priminėja 12—13 ir 17—18 val. Telefonai: vyr. redaktoriaus 20520, red. sekretoriaus 21414, redakcijos 20530.

ADMINISTRACIJA dirba nuo 8 ligi 18 val., prieš šventadienius — nuo 8 ligi 15 val. Tel. 26375.

Prenumerata (laikinė, siunčiant paštui) 1 mėn. užsakantiems 1 arba 2 egz. po 2 RM egzempliorius, užsakantiems daugiau kaip 2 egz. — po 1,50 RM egzempliorius. Pinigus galima siųsti paštu arba per Lietuvos Banko skyrius „Spaudos Žodis“ a. a. b. vardu (papr. ein. sask. Nr. 161560) Lietuvos Bankui Kaune.

Skelbimai: Smulkūs skelbimai už kiekv. 15 žodžių arba jų dalį: 1) darbo ieškantiems 0,30 RM; 2) darbo siūlantiesiems 1,50 RM; 3) pirkimo ir pardavimo reikalais 2 RM. Valdinių ir prekybinių įstaigų imonių, gydytojų ir pan. skelbimai 1 petito eilutė 0,50 RM. Skelbimai priimami administracijoje darbo metu ir tarpinami sekantios dienos numerįje.

Leidžia a. a. b. „Spaudos Žodis“ Spausdina „Žaibo“ spaustuve (Kaunas, Duonelaičio 24).

Pasirašytas Japonijos ir Tajo paktas

sulartis galioja 10-čiai metų

TOKIO. Informacijų biuras praneša, kad Tajo ministeris pirminkas Songeramas, kuris yra kartu ir užsienių reikalų ministeris, sekmdienį pasirašė tarp Japonijos ir Tajo sudarytą 10-ties metų pagalbos paktą. Pakte yra: 1. pareiškimas apie sąjungą, kuri atremiama į tarpusavį neiriklausomybės ir suverenumo respektą, 2. tarpusavės pagalbos pasizadėjimai tam atvejui, kai viena iš pasirašusių šalių bus ginkluotame konflikte su viena ar keliomis trečiosiomis valstybėmis. Pagalba pasizadama teikti politinė, ūkinė ir karinė. 3. Praktiškojo pagalbos teikimo klausimai turi būti išspręsti atitinkamoms Japonijos ir Tajo istaigoms susitarus. 4. Nei Japonija, nei Tajuš, tarpusaviai nesusitarus, nesudarys taikos ar karo paliaubų, nei toliau bendrai kovosią. 5. Paktas tuojau įgauna galios ir veiks 10 metų. Pakto terminui besibaigiant, susitarusios šalys tarsis dėl jo tolimesnio veikimo.

HANOJIS. Prancūzų Indokinijos vyriausybė pareiškė, kad nuo gruodžio 18 dienos visas Didžiosios Britanijos, Jungtinių Valstybių ir Olan-

dijos piliečių Prancūzų Indokinijoje turimas turtas pereina vyriausybės kontrolėn. Ta priemonė kasdieninio vartojimo reikmenų nepaliečia.

BRITŲ SPAUDA APIE HONGKONGO NETEKIMĄ

AMSTERDAMAS. Londono laikraštis „Times“ rašo: Hongkongo netekimas turi sustiprinti japonų kariuomenės pajėgumą kitose kovos srityse, pavyzdžiui, Malajuose, Filipinuose, prie Birmos kelio, prie pačios Birmos ar Rytų Indijos salose. Penango netekimas, nors ir „nėra toks didelis blogumas, kaip Hongkongo netekimas“, tačiau tatau yra gana rimtas dalykas. Jis japonams teikia bazę Indijos vandenynė ir padidina pavojų Singapūriui. Ir toliau reikia rimtai baimintis dėl bendros padėties Rytų Azijoje, kol ši japonų laimėjimų banga galutinai bus sulaukyta.

AMSTERDAMAS. Anglijos darbo partijos narys Pethwick Lawrence, kaip iš Londono pranešama, paskirtas darbo partijos vadu atstovų rūmuose vietoj mirusio Lees-Smitho. Lawrence yra vienas iš darbo partijos finansų žinovų.

Britų gynimosi trikampis japonų rankose

ROMA. Romos rytinė spauda plačiai skelbia apie tai, kad japonai jau užėmė didesnę Hongkongo dalį, ir pabrėžia, kad japonų karo veiksmus Hongkonge galima laikyti sėkmingai baigtais. Kaip „Messaggero“ konstatuoja, drauge su Hongkongo užėmimu japonų rankose atsidūrė britų gynimosi trikampio Hongkongas-Singapūras-Port Darvinas siaurinis punktas. Tuo būdu buvo netekta dar vieno Japonijos priešams svarbaus šaltinio apsirūpinti karinėmis medžiagomis. Išlipę į krantą, rašo „Popolo di Roma“, japonai miestą pradėjo pulti nepaprastu smarkumu ir iš britų imperializmo paveržė vieną svarbiausių tarpinių bazių Tolimuosiuose Rytuose. Laikraštis nurodo, kad angliai iš Hongkongo vedė savo kišimosi politiką Kinijos atžvilgiu. Dėl to tas smūgis Londonui buvęs nepaprastai skaudus.

ROMA. Iš anglų pusės parodytas pasitenkinimas dėl portugalų nuosavybės Timoro pagrobimo, kaip Stefano agentūra pažymi, gali būti paaiškintas tik tuo, kad tas piratiškas žygis visuose angluose sukėlė jų senovišką plėšikišką instinktą pagrobtį nesuskaitomą dau-

gybę sričių apgavystėmis, smurtu ir žudynėmis, laužyti paprasčiausias žmonių teises ir milijonus žmonių pasmerkti vergovei.

DUFF COOPERIS PASKIRTAS MINISTERIU

AMSTERDAMAS. Anglų žinių agentūros pranešimu iš Canberros, Australijos ministeris pirminkas Curtinas pranešė, kad karališkajai vyriausybei Duff Cooperį paskyrė ministriu su būstine Singapūre ir aukščiausiosios karo tarybos pirminku. Curtinas pranešė, kad Australijos vyriausybė Bowdeną, vyriausybės įgaliotinį Kinijai (nuo 1935 m.), paprašė Australijai tuo tarpu atstovauti aukščiausiojoje karo taryboje.

KOLUMBIJA NUTRAUKĖ DIPLOMATINIUS SANTYKIUS SU VOKIETIJA IR ITALIJA

BOGOTA. Kolumbijos užsienių reikalų ministeris pranešė Vokietijos ir Italijos pasiuntiniams apie diplomatinį santykių nutraukimą tarp Kolumbijos ir šių dviejų valstybių.

Vilkijos gimnazijos mokytojai
D. ANTANUI GIRDŽIUI,
 mylimai jo dukrelei Ritutei mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia
Gimnazijos Direktorių, mokytojai ir sekretorius

GENUTEI IR KAZIUI KREIVENAMS,
 jų tėveliui mirus, reiškia nuoširdžią užuojautą
V. Panavas, V. ir Z. Kuliškevičiai ir A. Sekanas.

PADEKA
 A. a. Krivičiaus Aleksandro laidotuvsė dalyvavusiems S. Kalvarijos kunigui, ake. b-vės „Maistas“ ir kooperatyvo „Žiedas“ tarnautojams ir p. Daugirdams širdingai dėkojame.
Motina, seserys ir švogeriai.

SKELBIMAS
 Valstybės Draudimo Valdyba, Kaune, praneša, visiems buv. Valstybės Draudimo Įstaigos, Akc. Apdr B-vės „Lietuvos Llyodas“ ir Akc. Draud. D-jos „Lietuva“ gyvybės draudėjams (išskyrus žydus) kad dėl pergyventų nepaprastu apystovų nesumokėję gyvybės draudimo mokesčių, gali juos sumokėti iki 1942 m. sausio 15 dienos ir gyvybės draudimą atstatyti pilnoje draudimo sumoje.
 Smulkesnių šiuo klausimu nurodymų gauti prašoma kreiptis į Valstybės Draudimo Valdybą — Gyvybės draudimo skyrių, Kaune, Mickevičiaus gt. 5, telef. 26714. 4993(2)

Mūsų bendradarbiui
ANTANUI ŽVYNAKIUI
 dėl jo sesutės mirties reiškia nuoširdžią užuojautą
Kauno II Valst. Amatų Mokyklos Administracija, mokytojai ir tarnautojai.

Vilkijos gimnazijos mokytoja
D-lė SALOMĖJA KARNAUSKAITĖ,
 liūdinčia netekus brangaus tėvelio, nuoširdžiai užjaučia
Gimnazijos Direktorių, mokytojai ir sekretorius

Brangų klasės auklėtoja
PETRA VAICIULIČIŲ
 liūdinčia dėl motutės mirties, giliai užjaučia
Tauragės mok. s-jos III kursas.

ACHTUNG — ACHTUNG
 Konfekcijos-Schneider- Artelle hat eine neue Abteilung spezial für Herrenanzüge eröffnet. Die Anzüge werden von erfahrenen Fachleute angefertigt.
 Die Bestellungen werden in Senamiesčio Str. (ehemal. Prezidento Str.) Nr. 9 II Stock, tel. 22941, angemeldet.

DĖMESIO — DĖMESIO
 Kauno Konfekcionų Siuvėjų Artelė atidarė vyriškiems rūbams siūti užsakymų skyrių. Darbas atliekamas priitrusių specialistų. Kainos prienaomos.
 Užsakymus priima Kaune, Senamiesčio g. 9 (buv. Prezidento 9) II aukšte, telef. Nr. 22941. 4885(6)

PREKYBOS IMONIŲ DĖMESIUI
 Vedėjai visų prekybos imonių, turinčių savo prekybos tinkle verpalinių gaminių privilegiją sekti spaudoje pasirodysiantį Reicho Komisarą Rytų Kraštui potvarkį dėl verpalinių gaminių inventarizacijos ir pagal tą potvarkį ją pradėti, nelaukdami atskiro parėdymo.
Tiekimo ir Paskirstymo Įstaiga Prekybos Valdyba 5089(1)

Pirksime motora — trifazį 380 v., 0,5 — 1,0 PS, iki 1000 apsisukimų. Siūlyti Prof. Sąjungų CB spaustuvei, Laisvės al. 50, telef. 26230. 5100(1)

V. D. U. Technologijos fakultetas skelbia

KONKURSA
 kandidatams laivų statybos ir eksploatacijos kursui dėstyti.
 Kandidatai turi atitinkamą pasirušimą paminėtam dalykui lietuvių kalba dėstyti, prašomi iki 1942 m. sausio mėn. 4 d. paduoti prašymą Technologijos Fakulteto raštinei (Gedimino g. 40).
 Prie prašymo pridėti curriculum vitae ir cenzo bei stažo dokumentus.
 Smulkesnės sąlygos Fakulteto raštinėje (telefonas 20131—3).
Technologijos Fakulteto Dekanas 5020(1)

SKELBIMAS
 Viduriniojo mokyklon, Vilniuje, priimami klausytojai į pirmą kursą.
 Mokyklon klausytojais gali būti vyrai, 17 — 25 m. amžiaus, išėję ne mažiau kaip 6 kl. nereformuotos gimnazijos arba 4 kl. reformuotos gimnazijos kursą.
 Prašymus dėl įstojimo mokyklon lygi 1942 m. sausio m. 4 d. reikia paduoti Miškų Departamentui, Kaune, arba Vid. Miškų Mokyklon Direktoriui, Vilniuje, kam kur patogiau. Prie prašymo pridėti:
 Mokslo baigimo liudijimą.
 Gimimo metrika.
 Sveikatos liudijimą.
 2 savo fotografijas.
 Mokslo Vidurinėje Miškų Mokyklonje išėinamas per 2 metus. Klausytojams prie mokyklon veikia bendrabutis. Mokslo I kurse prasideda 1942 m. sausio m. 8 d.
Miškų Departamento Direktorių 5090(2)

Gydytojas KAZLAUSKAS BR.
 Vidaus ir vaikų ligos. Priima ligonius kasdien 15 — 18 val. Laisvės al. 47, telef. 21447. 5057(1)

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo
Kauno I gimnazijai reikalingas sekretorius. Kreiptis: Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 55. 4981(3)

Kepėjas, turįs ilgametę praktiką, ieško darbo kepykloje. Rašyti Palanga, Baužės g. V. Pašillis. 5002(1)

JEI IŠVERSTI KA NORS REIK, Į SAPIEGOS 6 EIK.
 Provincija vertimus gali siųsti paštu. Smulkesnių informacijų reikalaujama laiškais. Atsakymui įdėti pašto ženklą, Kaunas, „Plunksna“, Saplegos 6, tel. 23727. 4182

Parduoda, perka
 Parduodamas auto „Buick“. Laisvės al. 40, b. 2. Tel. 24759. 5031(2)
 Parduodama: bufetas, rūbams spinta ir sofa. Skambinti tel. 26846. 5088(1)
 Pirksiu gerame stovyje esančią gitarą. Skambinti Šukiui tel. 25705 iš ryto. 5080(1)

Butai ir kambariai
 Tarnautojai, turinčiai kuro, reikalingas su baldais kambarys arčiau miesto centro. Skambinti telef. 27219 nuo 9 iki 16 val. darbo dien. 5058(2)
 Išnuomojamas kambarys su atskiru įėjimu ir baldais, galima naudotis ir bendra virtuve. Kreiptis kasdien nuo 14 — 17 val. Vytauto pr. 21. Manufaktūros krautuvė. 5097(1)
 Keisiu butą 3 kambarių su patogumais ant 2. 1 kamb. buto, Kaune. Sužinoti: Birštono 1, but. 6. 5081(1)

JEI IŠVERSTI KA NORS REIK, Į SAPIEGOS 6 EIK.
 Aleksandro Jaruševičiaus pamesta piniginė su pinigais ir dokumentais: vidaus pasas, šoferio liudijimas ir naktinis liudijimas. Radusį už atlyginimą prašau gražinti Savanorių prosp. 98, but. 37. 5084(1)
 Zinantieji apie eil. **Struogaitį Bronių**, tarnavusį paskutiniu laiku Pabrados poligone, pašto dėžutė Nr. 310/6, prašau pranešti Struogaitienei Uršulei, Pajevonio pašto agent., Naujininkai. 5074(1)

leško darbo.
 Vargonininkas, sugebas vesti chorą, turįs gerą praktiką, tuojau ieško provincijoje vargonininko vietos. Rašyti: Kaunas, Saldytuvo g. Nr. 10, bt. 4. Aleksui Stoškui. 4986(1)

Ivairūs
 Kauno Savanorių Ugniagesių Draugijai turi vienintelę teisę valyti dūmtraukius nuo suodžių Kauno mieste ir priemiesčiuose.
 Tuo reikalu prašoma kreiptis į Draugiją telefonu 26644 arba asmeniškai, Ožeskienės gatvė 27 (klėme). 5000(3)
 Spirito ir Degtinės Treistas visiems savo klientams praneša, kad Treisto atsiskaitytomosios sąskaitos Nr. 55028 Lietuvos Banke Kauno Skyriuje nuo 1942 m. sausio mėn. 1 dienos pakeičiamas naujū Nr. 3015. 5094(1)

Kas žinote apie **Oną Kubiliūtę - Kvedariene**, prieš karą buvusią Tauragės geležinkelio stoty bufeto kasininke. Ji prieš pat karą išvyko į Šiaulius ir dingo.
 Pranešti Katrei Kubilenei, Tauragėje, Laisvės g. 31. 5068(2)
 Kas žino, kur dabar yra Vincas Andriejūnas, buvęs Petrašiūnų pr. mokyklon mokytojas, prašomi pranešti Vincel Andriejūnienei, Užusalių pr. mokykla, Jonavos paštas. 5030(2)

Kas žinotų ką apie **Petrą Blažį**, Jurgio sūnų, kilusį iš Buivydžių km. Pandėlio v., Rokiškio apskr., gyvenantį nevyžy, bolševikų paimta kaip šoferį vežti bėgantiesiems bolševikams, prašome pranešti R. Blažiui, Kaunas, Rotušės 12. 5095(1)

Naktis ir diena

Kalėdų šventės, kurias netrukus švėsime, turi keletą reikšmių. Kokia yra Kalėdų švenčių reikšmė krikščionių atžvilgiu, netenkam kalbėti. Tai kiekvienam kultūringo pasaulio atstovui geriausiai žinoma. Tačiau Kalėdų šventės arba, tiksliau pasakius, tų švenčių laikas, atneša ir tam tikrą nuotaiką. Toji nuotaika iš senovės buvo visų tautų jaučiama ir ašvenciam.

Su šitokių astronominių, mūsų laiko metų santykiu, susieti ir bendri žmogaus išgyvenimai. Nors prieš akis dar tebėra žiema, nors ją dar reikia išvargti, tačiau žmogaus nuotaiką pasidaro žymiai geresnė, kad pačios vargo aplinkybės darosi švelnesnės. Todėl suprantama, kodėl žmonės sulaukę to laiko degdavo laužus, žiūrėdavo kiek jie turi išteklių, o drauge džiaugdavosi, kad jie sugebės nugalėti visus žiemos rūpesčius ir vargus. Tuo rūpindavosi ne vieni patys žmonės, bet drauge visi ūkio vienetai, gal būt todėl ir yra užsilikę pasakų, kad Kūčių naktį ir gyvuliai prakalba. Apie ką jie galėtų kalbėti, jei ne apie tą pačią nakties nugalėjimo nuotaiką?

Be abejoj, jei Kalėdų šventės turi tokią prasmę ir jei jos ypatingai laimėjimo nuotaiką sukeliama, tai tuo pačiu kiekvienam piliečiui reikia tinkamai, nuotaikingai tas šventės pasitikti. Tačiau blogai suprastų Kalėdų švenčių nuotaiką tas pilietis, kuris pamanytų, kad Kalėdų šventėmis reikėtų eiti galvomis. Tikriausiai toks pilietis labai klaidingai suprastų Kalėdų švenčių nuotaiką. Galima tikinti, kad Kalėdų šventės atneša tam tikrą išmintį, kuri išreiškiamą ardvės ir laiko reikšminiais ir pojūčiais. Todėl, atrodo, kiekvienam ir reikėtų su ta nuotaika sutapti. Juk ne be reikalo yra sakoma, kad Kalėdų šventės yra ramybės šventės, o drauge pasakytume ir rimties, be to, kad tai yra šventės geros valios žmonėms. Be abejoj, kad pastarieji teigimai yra krikščioniškos išminties teigimai tačiau, jie labai teisingi ir daugelio amžių patikrinti. Todėl reikia, kad kiekvienas pilietis juos nešiotųsi savo širdyje, ir mintyse. To ypatingai reikalauja ir mūsų gyvenamasis momentas.

Kas gi konkrečiai galima būtų padaryti, kaip prapti tai Kalėdų švenčių erdvinę nuotaiką. Atrodo, kad niengo geresnio negalima išrasti, negu šventės gražiai praleisti savo šeimoje. Čia bet kuri nesantaika, pyktis, net kerštas, turi dingti, nes Kalėdų šventės yra taikos šventė, o tuo labiau geros valios žmonėms. Tiesa, būtų didelė klaida teigti, kad žmonės sėdėtų savo šeimoje ir kad nieks nerortų pabendrauti. Ne, bendrauti visados reikia, o drauge neaplenkti ir visuomenės pobūdžio bendravimo. Ne tik mūsų didesniuose miestuose, bet taip pat ir mažesniuose, bus visa eilė teatralinių pastatymų, kurinos teks aplankyti. Be abejoj, kad kiekviena visuomeninė sueiga turi susilaukti gražios pradžios, o drauge ir gražios pabaigos. Jei anksčiau per šventes kas nors mėgdavo išgerti arba tiesiog nusigerti, tai šiuo atžvilgiu toks pilietis yra suvaržomas ir tai, be abejoj, gerai yra daroma. Žinoma, reikia suprasti, kad ir be varžymų nuo girtavimo reikia atsakyti. Aklamai kiekviena kultūrai praleista diena ir valanda, šimteriopai padidins Kalėdų švenčių arba nakties nugalėjimo dienos, nuotaiką.

Mes jau minėjome, kad Kalėdų šventės yra kažkaip susietos su erdve ir laiku. Mums atrodo, kad Kalėdų šventės turi kažkokią ryšį su žvaigždutėmis, orbitomis, planetomis, tarp kurių ir mūsų žemo

Smarkus laivų mūšis Viduržemio jūroje

Šiaurės Afrikoje anglai toliau puola didelėmis jėgomis. Darna atsiderusi prieš rankose

ROMA. XII. 20. Kariuomenės vadovybės pranešime sakoma: Priešo šarvučiai ir motorizuoti vienetai atliko Kirenajoje masinį puolimą prieš mūsų pozicijas rytų Džebelyje. Vokiečių ir italų kariuomenė, kuri, narsiai ir labai vikriai kovodama, užėmė naujas pozicijas į vakarus nuo Dernos, neleidė priešui pasiekti savo tikslo. Dernos aerodromas yra prieš rankose. Pakartotini prieš šarvuotųjų dalinių puolimai prieš mūsų Solomo ir Bardijos pozicijas buvo atremti. Į Tripolį ir Bengazį buvo numestas aprėžtas kiekis bombų. Vokiečių lėktuvų junginiai vėl bombardavo Maltą. Du anglų lėktuvai buvo numušti per oro kautynes ir trys sunaikinti žemėje.

Vienas mūsų laivų junginys, kur savęs vidurinėje Viduržemio jūros dalyje saugodamas vieną laivų vilkstinę, gruodžio 17 d., saulei leidžiantis, aptiko anglų eskadrą, kurią sudarė kautynių laivai, kreiseriai ir naikintojai. Po trumpo susišaudymo priešais, prisidengę dirbtiniu rūku, tamsoje pasitraukė, o prieš naikintojai mėgino pulti torpedomis, tačiau tą puolimą mūsų vieneto ugnis ir pulkiai praradę priešpulis pavertė niekais.

Ugnimi buvo nuskandintas vienas lengvas prieš vienetas, į kitą vienetą mūsų naikintojai pataikė ir, tur būt, jį nuskandino. Mūsų didesnieji vienetai pataikė į vieną didesnę prieš

vienetą. Į joki mūsų laivą nebuvo pataikyta ir nė vienas nebuvo apgadintas. Naktį prieš pasitraukė savo bazių link ir mūsų vilkstinė, nežiūrint prieš puolimų, visa atplaukė į savo paskyrimo uostą.

Minėtas susidūrimas įvyko į šiaurę nuo Didžiojo Sirto įlankos. Puolimo metu mūsų torpediniai lėktuvai, bendradarbiaudami su mūsų eskadra, numušė keturis prieš lėktuvus. Dar vienas lėktuvas, į kurį pataikė mūsų karo laivo patrankos, nukrito į jūrą. Vienas mūsų lėktuvas negrižo.

ROMA. XII. 21. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Į vakarus nuo Dernos, kurią jau užėmė prieš karinės jėgos, mūsų divizijos ir toliau tebespaudžiamos. Prie Solomo ir Bardijos vyksta vietiniai mūšiai. Vokiečių lėktuvų junginiai naktį ir gruodžio 20 d. su aiškiu pasisekimu puolė karinius tikslus Tobruke. Viena priešlėktuvinė baterija buvo sunaikinta. Kitai vokiečių lėktuvų junginiai gruodžio 20 d. rytą sėkmingai puolė Maltos saloje esantį La Valetos uostą. Vienas mūsų laivyno žvalgomasis lėktuvas, kurį užpuolė trys Spitfrai, vieną šių lėktuvų numušė, į kitą pataikė, o pats sveikas grįžo į savo atramos punktą. Du iš tų lėktuvų, apie kuriuos penktadienio kariuomenės pranešime buvo pasakyta, jog jie yra dingę, gri-

žo į savo atramos punktus ir pranešė, kad jie numušė du prieš lėktuvus naikintuvus. Vėliau gautomis žiniomis patvirtinta žinia apie nuskandinimą prieš kreiserio, kuris, kaip pirmadienio kariuomenės pranešime sakoma, buvo mūsų povandeninio laivo torpeduotas Viduržemio jūros rytuose.

MILANAS. XII. 21. Italų spauda šiandien daug vietos paveda žinioms apie sunkias kovas šiaurės Afrikoje ir mūšius Viduržemio jūros centre. Laikraščiai pažymi tuos didelius anglų nuostolius, kurių jie turėjo per visą mėnesį trumkandias kovas žemėje ir jūroje. Laikraščiai ypatingai pabrėžia sėkmingai užsibaigusius karo ir oro laivynų mūšius prie Libijos krantų, kurių metu italų eskadrai pasisekė sumušti ir priversti pabėgti stiprias britų karo laivyno jėgas ir pagrobti vieną britų laivų vilkstinę.

Si vilkstinė dabar nuplukdyta į vieną Afrikos krantuose esantį uostą. „Corriere della Serra“ karinis korespondentas rašo, kad

šiuose mūšiuose anglai turėjo du kovos laivus, septynis kreiserius ir 12 torpedinių laivų.

Šią anglų eskadrą vokiečių ir italų lėktuvai buvo jau iš vakaro sėkmingai puolę. Per šiuos mūšius, įskaitant prie Maltos kliudytą kreiserį, torpedomis buvo pataikyta į penkis kreiserius, vieną didesnę lai-

vą ir vieną torpedinį laivą. Torpedinis laivas sprogo. Galimas daiktas, kad buvo sunaikintas ir kitas torpedinis laivas. „Popolo d'Italia“ sako, kad britų karo laivyno Viduržemio jūroje nuostoliai gruodžio mėnesį siekė trijų paskandintų ir 12-kos sugadintų kreiserių, trijų paskandintų ir trijų sugadintų torpedinių laivų ir vieno nuskandinto povandeninio laivo. Italai per tą laiką netekę tik dviejų mažų kreiserių ir vieno povandeninio laivo.

Laikraštis toliau rašo, kad ir kovose Libijos dykumoje anglai turi sunkių nuostolių, nes jie čia iškelvoja didžiulius kiekius įvairios karo medžiagos. O kyla klausimas, ar Anglija yra tikrai, kad paaugojusi tiek žmonių ir medžiagos pagrobtuose pakrančių krantuose. Šie kraštai vėl iš jos neišspruks? Mūšiai Libijoje yra strateginiai mūšiai, ir čia pagrobimas šimto, dviejų šimtų ar net penkių šimtų km. teritorijos neturi reikšmės. Lemiančios reikšmės turi šie trys faktoriai: 1. Priešo jėgos čia tokiu būdu yra surištos, kad jos negali būti permosios į Ramųjį vandenyną ar į kitą kurį sektorių, kur jos galėtų grėsti, 2. Priešui padaryta nuostolių žmonėms. Šarvuočiai, lėktuvai ir paremia. 3. Reikalinga užkirsti anglams įsiviešpatauti Viduržemio jūroje, kuri absoliučiai reikalinga anglų-amerikiečių karo planui.

Anglijos ir Sovietų S-gos Iranui pasiūlytoji sutartis

ADANA. Teherano radijas praneša, kad sekmadienį Irano parlamente užsienių reikalų ministeris Suheilį perskaitė anglų ir sovietų pasiūlytą sutartį su Iranu. Sutartyje yra 9 punktai, kuriuose apibūdinami jau žinomi anglų ir sovietų reikalavimai suteikti jiems teisę naudotis Irano susisiekimo keliais ir susisiekimo priemonėmis. Be to, Anglija ir Sovietų Sąjunga gauna teisę kariškai kontroliuoti susisiekimo įrengimus ir pašta. Kitame punkte numatoma, kad anglai ir sovietai garantuoja Irano valstybės nepriklausomybę dabartinėse jos ribose. Sąjungininkai anglai ir sovietai rezervuoja sau teisę, prireikus, į tam tikrus

Irano punktus pasiūstį savo kariuomenės dalinius, prieš tai pasitarus su Irano vyriausybe. Sutartyje tvirtinama, kad šių karinių pajėgų buvimas Irane nereiškia karinės Irano okupacijos. Anglija ir Sovietų Sąjunga išpareigoja, kad jos savo kariuomenės dalinius atitrauks iš Irano, šešiams mėnesiams praėjus po paliaubų pasirašymo tarp Anglijos oel jos sąjungininku, iš vienos pusės, ir Vokietijos, iš kitos. Paskutinėje pastraipoje trys susitariančios šalys išpareigoja nesudaryti jokios atskiros taikos sutarties. Toliau Anglija ir Sovietų Sąjunga pasižada apsaugoti Iraną nuo ūkinės krizės. Perskaičius sutartį, parlamentas

nutarė leisti šį sutarties tekstą išspausdinti ir perduoti ją apsvaryti specialiaj komisijai. Po tokio sutarties apsvaystymo, pasak Teherano radijo, ši sutartis bus apsvarstyta viešame parlamento posėdyje. Tik po to ji galės būti pasirašyta ir ratifikuota.

ADMIROLAS KINGAS PASKIRTAS AMERIKOS KARO LAIVYNŲ VYR. VADU
AMSTERDAMAS. Jungtinių Valstijų karo laivyno vyriausioju vada paskirtas admiras Kingas iki šiol buvo Atlanto laivyno vada. Pagal britų pranešimus, Atlanto vandenyno vada paskirtas kontraadmirus Ingersollis.

KRONIKA

KURIAS KALĖDŲ DIENAS ŠVĖSIME
Kaip iš kompetetingų įstaigų teko patirti, Kūčiū dieną, gruodžio 24 d., įstaigos dirbs iki 12 val. Pirmąją ir antrąją Kalėdų dieną švėsime. Dėl trečiosios Kalėdų dienos šventimo, kuri šiemet yra šeštadienį, gruodžio 27 d., iki išleidžiant šį laikraščio numerį, dar nieko konkretaus neteko patirti. Apie tai pranešime ryt.

ŠVENTINIS NUMERIS — RYTOJ
„I Laisvę“ padidintas šventinis numeris išeis rytoj. Pranešimai ir skelbimai į šį numerį priimami šiaandien ligi 18 val.

VILNIAUS APSKRITYJE STATOMOS PIRTYS
Kovai su dėmėtąja šiltine nutarta Vilniaus apskrityje statyti visą eilę pirtų, kurių ligi šiol stugdavo ne vienam kaimui. Pirtų statyba kai kuriose vietose jau pradėta. Visos numatytosios pirtys bus pastatytos dar šį statybos sezoną (Plg. NL, Nr. 148).

VILNIAUS APYLINKĖS DURPYNUOSE BUS PAGAMINTA 30.000 T DURPIŲ
Vilniaus apylinkėse durpynuose

1942 m. numatoma pagaminti ligi 30.000 t durpių.

VILNIAUS APSKRITIES GYDYOJAS LANKOSI KAIMUOSE
Vilniaus apskrities gydytojas lankosi kaimuose, kur sukviestiems senūnams nurodoma ir išaiškinama, kaip turi būti kovojama su dėmėtąja šiltine. Šiuo metu į apskritį pasiūsti du dezinfektoriai, o netrukus bus pasiūsti dar trys dezinfektoriai ir keturios higieninės.

NAUJI BUTŲ NUOMOS TARIFAI
Pono Generalinio Komisarato Kaune skelbimu yra pakelta butų nuoma 140% („I Laisvę“ 1941.XII.4 d. Nr. 140). Pasirėmus tuo skelbimu, Vyr. Butų Valdya išsiuntinėjo butų biurams naujai pritaikytus butų nuomos tarifus. Suinteresuoti asmenys su naujais butų nuomos tarifais gali susipažinti vietos butų biuruose.

LEIDŽIAMA SIUSTI SVEIKINIMO LAISKELIUS
Švenčių ir kitomis progomis, kaip ir anksčiau, leidžiama siusti vizitinius laiskelius. Ant tokio laiškelio, vis tiek, ar jis siunčiamas į tą patį miestą ar į provinciją, turi būti užlidyntas 3 pf. pašto ženklas.

mai yra nugalėjusi naktį. Todėl dabar, kada per Kalėdų šventes mes pasidarome to žygio kariai, kad diena laimėtu prieš naktį, tuo pačiu mes mažiname savo vargą, didiname savo nuotaiką ir siekiam geresnio laiko. Tas laikas ateis, jei mes sutelkę savo vidujas jėgas galėsime to laiko sulaukti. T'k vieną žinokime, kad šviesi diena, nugalė tamsią naktį. To mus gali pamokyti šis Kalėdų ilgos nakties ir trumpos dienos laikas!

Tokiuose laiškeliuose galima rašyti tik 5 žodžius sveikinimo forma.

KALĖDINE PROGRAMA JAUNIMO TEATRE
Kalėdų švenčių ir Naujų Metų proga, Kauno Jaunimo Teatre statomi du nauji, specialiai šventėms paruošti veikalukai — „Kalėdų Senelio nuotykių“ — įvairių vaizdų montażas — vaikams, ir 4 pav. inscenizuota Anderseno pasaka „Pėnėnaitė ir kaminkrėtys“ — vaikams ir jaunimui. Švenčių programą sureižsavo — K. Jurašūnas, St. Čalkauskas ir Br. Kelbaskaus. Muziką parašė V. Kuprevičius. Dekoracijos dail. Vl. Norkeus. Programa išpildyme dalyvauja visos Jaunimo Teatro sąstatai ir bendradarbiai.

UZTEMDFMAS
šiaandien nuo 16.15 ligi 8.32 val.

Iš visos Lietuvos

ŠAKIAI

ŠAKIŲ APS. SAVITARPINĖS PAGALBOS KOMITETAS
Šakių aps. Savitarpinės Pagalbos Komiteto sudėtis: pirmininkas — Šakių Apylankės Teismo Teisėjas Antanas Ku. dirka, vicepirmininkas — Kun. Juozas Matulaitis, sekretorius — gimnazijos inspektorius Jonas Meškus, reikalų vedėjas ir išdininkas — Socialinio Aprūpinimo Įstaigos vedė — Aleksas Daubaras ir nariai: Dr. Antanas Babelis, Kooperatyvo Direktorius Antanas Kaunas ir Šakių apskrities pradžios mokyklų inspektorius Juozas Kašeliolis.

Komitetas padarė keletą posėdžių ir veda plačią propagandą aukų rinkimo reikalui.

Sudaryti ir valsčių bei miestų komitetai, kurie dirba vietoje. Gruodžio mėn. 7 d. dėbutėmis surinkta 745 RM. Dabar aukos renkamos iš ūkininkų, tarnautojų ir darbininkų.

TAURAGĖ

PROFESINIŲ SAJUNGU TEATRO VEIKLA

Profesinių Sajungų Centro Biuro Tauragės apskrities naujai suorganizuotas teatras Tauragės mieste š.m. gruodžio mėn. 13 d. savo nariams suvaidino 1 veiksmo operetę „Konsilijum Fakultatis“. Be to, buvo dainos ir tautiniai šokiai. Gruodžio mėn. 14 d. tas pats veikalas buvo pastatytas vokiečių kariams ir 18 d. Tauragės miesto moksleiviams.

Sportas

WEHRMACHTELF — KOVAS 4:1

Vakarykščias draugiškas futbolo rungtynes Wehrmachtelf — Kovas laimėjo kariai 4:1. Pirmas kėlinys baigėsi lygiomis 1:1. Pirmame kėliny Kovas buvo geresnė ekipa, tik antroje sumenko ir gavo tris įvarčius.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Dailioje čiuožimo Vokietijos meisteris tapo Zelleris. Nedalyvaujant žymiam čiuožikui Faberui, pirmenybių laimėtojas nebuvo aiškus. Buvo įdomių varžybų, kurias laimėjo augsburgietis Zelleris.

— Futbolo pirmenybėse buv. daugkartinis Vokietijos meisteris FC Schalke 04 pralaimėjo pirmą susitikimą prieš Arminia Bielefeld 1:2. FC Schalke 04 žaidė be Szepano ir Kuzoros. Pralaimėjimas pirmavimui nepakenkė ir FC Schalke 04 liko pirmoje vietoje su 14:2 tšk.

— Sausio 17—18 d. d. Kopenhagoje rungtyniaus pasaulinės danų plaukikės Hvegerė ir Soerensenė. Tarp kitų rungtių bus 100 jardų l. stil. plaukymas. Pažymėtina, kad neseniai Soerensenė šį nuotolį praplaukė per 59,7 sek. ir pagerino Hvegerės pasekmę dviem dešimtadaliais sekundės.

— Sausio 31 d. ir vasario 1 d. Berlyne rungtyniaus trijų valstybių: Švedijos, Vengrijos ir Vokietijos dailiojo čiuožimo sportininkai. Dalyvaus visu trijų kraštų geriausios pajėgos.

— Prahos žiemos sporto šventėje Vokietijos ledo ritulio meisteris FC Rieserseer laimėjo prieš MS Turgenmeinde Prag 9:2 (2:0, 2:1, 5:1). Pertraukus metu savo meną demonstravo dailiojo čiuožimo pasaulio meistrai Ernst ir Maxi Baier.

— Švedijoj viešėjo Vokietijos boksininkai. Paskutinius susitikimus su Malmoe ir Trėlleborgo boksininkais vokiečiai laimėjo.